Ը. ՏԱՐԻ 2284 | ԹՈՒԱԿԱՆ ՀԱՅՈՑ 17 ՆԱՒԱՍԱՐԴ 4384 | 27 ՕԳՈՍՏՈՍ 1891 | 4 ՍԷՖԷՐ 1309 | ԵՐԵՔՇԱԲԹԻ

20 ՓԱՐԱ

ՆԱՄԱԿ ԿԱՄ ՈՐ ԵՒ ԻՑԷ ԳՐՈՒԹԻՒՆ ՊԷՏՔ Է ՈՒՂՂԵԼ ԱՌ ԽՄԲԱԳՐՈՒԹԻՒՆ ԱՐԵՒԵԼՔ ՕՐԱԳՐԻ
Ղալաթիա, Կ. Պոլիս

درعلیه‌ده غلطه‌ده نورادونکیان خانده آرهولك
غزته‌سی اداره‌سنه

Direction du journal AREVELK
Galata, CONSTANTINOPLE

ԱՐԵՒԵԼՔ
ՕՐԱԳԻՐ
ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ ԵՒ ԱԶԳԱՅԻՆ

20 ՓԱՐԱ

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

Կ. Պոլսոյ համար Տարեկան գաղղիական արծաթ 150
» Վեցամսեայ » 75
» Եռամսեայ » 40
Օտար երկիրներ Տարեկան Ֆրանք 56
» Վեցամսեայ 28
[illegible] Տարեկան Օսմ. Ոսկի 2
[illegible] Ղրշ. 50

Խմբագրութեան ուղղուած նամակ կամ այլ գրութիւն ետ չի տրուիր.

Les annonces sont reçues
AUX BUREAUX DU JOURNAL

Կ. ՊՈԼԻՍ, ՕԳՈՍՏ. 27|8 ՍԵՊՏ. 1891

ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ ԼՈՒՐԵՐ

ՊԱԼՔԱՆԵԱՆ ԳՈՐԾԵՐ

Թայմզի Վիէննայի թղթակիցը կը հեռագրէ անցեալ հինգշաբթի թէ Պուլկարիոյ և Սերպիոյ վրայ պահ մը երեւցած ամպը փարատած է. Գերբիշեան Տէրութիւնն, որուն դիմած էր Պուլկարիա, ամենայն իմաստութեամբ կը հրաւիրէ սերպ կառավարութիւնն 65,000 զօրք չհամախմբել պուլկարական սահմանագլխին վրայ. Սերպիա չէր սպասեր այդպիսի դիտողութեան մը, և գուցէ ուրիշներ ալ չէին սպասեր. Զիարդ և իցէ, Սերպիոյ ներկայացուցիչն ի Սոֆիա, իրեն տրուած հրահանգին համեմատ, ծանոյց պուլկար կառավարութեան թէ սահմանագլխոյ մօտ մտադրեալ ռազմափորձք տեղի պիտի չունենան, բաւական է որ Պուլկարիա եւս հաւանի զօրք չդիզել իր սահմանաց վրայ. Պ. Սթամպուլով անմիջապէս ընդունեց այս պայման. զի պատերազմի վտանգէն զատ, ռազմափորձերու պատրուակաւ երեք զօրաբանակներու դրօշի ներքեւ առնուիլը մեծածախս գործ մը պիտի լինէր, և պուլկարական ելեւմտից արդի վիճակին մէջ, աւելորդ ծախքերէն խորշիլ պէտք է.

Հոս կը մնայ խնդիրը. Բայց ի Պելկրատ կ'ըսուի թէ սերպ կառավարութիւնը, ռուսական խորհրդոց համեմատ գործելով, այն մեծ «ռազմափորձերն» յապաղած է մինչեւ առաջիկայ գարուն. Ուրեմն, առաջիկայ մի քանի ամսոց միջոցին նոր խնդիր չի յուսացուիր պալքանեան թերակղզւոյ մէջ.

Գալով Պուլկարիոյ ելմտական վիճակին, Թայմզի թղթակիցը, թէեւ բարեկամ Պուլկարիոյ, բայց չի տարակուսիր թէ Պուլկարիոյ գանձն անձուկ վիճակի մէջ է, և նախարարութեան մէջ տարաձայնութիւնք անպակաս են, թէեւ Սոֆիայի կառավարական Գործակալութիւնն ասոր հակառակը ծանուցած էր. Պ. Սթամպուլով ըստ կարի իւրում ծառայած է իւր երկրին. Բայց իւր գործավարութեան եղանակէն գոհ չեն մնացած իւր պաշտօնակիցներէն ոմանք, մանաւանդ դատական նախարար Պ. Թոնչեվ. Սա, ըստ որում պատասխանատու է ոստիկանութեան գործոց համար, չի հաւանիր որ Պելչեվի սպանման գործին քննութիւնք կատարուին ի ձեռն քաղաքային պաշտօնեայներու, փոխանակ՝ ըստ օրինաց՝ դատաւորներու ձեռամբ կատարուելու. Քաղաքային պաշտօնեայներէ բաղկացեալ յանձնաժողովն ամիսներով նիստեր ընելէ և հարիւրաւոր անձեր հարցաքննելէ ետեւ, ո՛չ մէկու դէմ ո՛չ մէկ փաստ գտած է. Պ. Իլիա հերքելով որ ի Մինխէն ձերբակալեալ տրուած էր մի քանի օր յառաջ, ժամանակաւ պարզապէս ծանօթութիւն ունի եղեր կարծեցեալ չարագործներուն հետ, ուրիշ բան չկայ ապացուցուած.

Պ. Սթամպուլովի և Պ. Թոնչեվի միջեւ անհամաձայնութեան ուրիշ պատճառ մ'եղած է ի Փիլիպէ տեղի ունեցած դէպք մը, ուր Սոպրանիէի (Ազգ. ժողովոյ) դեր-նախագահ Պ. Անտոնով իրեն դէմ ուղղեալ ծանր ամբաստանութեան մը քննութեամբ պարապեալ երկու դատաւորներուն դէմ անվայել ընթացից մէջ գտնուելու կը քաշկռէ երկու անձեր. Դատական նախարարն իւր քարտուղարն՝ զՏքէթ. Փեթրով՝ կը ղրկէ Փիլիպէ գործը քննելու, և կը համոզուի թէ Պ. Անտոնով այն երկու անկարգ մարդիկը պատսպարեր և փախցուցեր է, և Փիլիպէի կառավարիչն իւր պատուհանէն տեսեր է երկու դատաւորներու դէմ եղած բանն. ուստի, Պ. Թոնչեվ կը խնդրէ Պ. Սթամպուլովէ որ Փիլիպէի կառավարիչն և ոստիկանապետն և երկու ոստիկան գործակալներ որք աչք գոցեր են յանցաւորաց փախչելուն, պաշտօնէ դադրին, բայց ցայս վայր նախարարապետը չէ հաւաներ. Եթէ վերջնապէս մերժողական պատասխան տայ, Պ. Թոնչեվ պիտի հրաժարի եղեր դատական նախարարի պաշտօնէն.

Թայմզ խմբագրականաւ մը խօսելով Պուլկարիոյ կացութեան վրայ, պուլկար նախարարաց մէջ տիրող այս տարաձայնութեան համար ցաւ կը յայտնէ.

ՕՐՈՒԱՆ ԴԷՊՔԵՐ ԵՒ ԽՆԴԻՐՆԵՐ

Վիլհէլմ Կայսր հրաւիրեր է Անգլիոյ Թագուհին գարնան Գերմանիա գալու և երկու շաբաթ բնակելու Սթոլցէնֆէլսի դղեկին մէջ, Ռէն գետին վրայ, մերձ ի Քօպլէնց, ուր Թագուհին ժամանակաւ բնակած է իւր ողբացեալ ամուսնոյն Ալպէրդ իշխանին հետ.

—Նովօյէ ռուս թերթը կ'ըսէ թէ Եւրոպիոյ տիրել ուզող կեդրոնական Տէրութեանց հանդէպ, իբրեւ հակակշիռ, փոքր Պետութիւնք կրնան դաշնակցութիւն մը կազմել, մանաւանդ հիմա որ Ֆրանսայի և Ռուսիոյ համաձայնութիւնն և Անգլիոյ հաշտ տրամադրութիւնն այս երկուց Պետութեանց հետ՝ ազատութիւն կուտայ փոքր պետութեանց՝ իրենց մէջ համաձայնելու, առանց երկիւղ ունենալու կեդրոնական Տէրութիւններէն. Գերմանական կառավարական մամուլը Դանիոյ դէմ գրել սկսած լինելով, ուրիշ ռուս թերթ մը, Նովօյէ Վրէմ., փոքր պետութեանց դաշնակցութիւնն աւելի քան երբեք կարեւոր և կարելի կը նկատէ.

—Զարն անձամբ շնորհաւորեց այն յանձնաժողովոյ անդամներն, որ միջոցներ ձեռք առած է որպէս զի առաջիկայ պատերազմին մէջ Խազախաց ամեն բանակներ անմիջապէս զինուց ներքեւ կարենան առնուիլ.

—Փրակէ կը հեռագրուի թէ աւստրեան ոստիկանութիւնն ուշի ուշով կը հսկէ Չեխերուն վրայ, քաղաքական ամեն ցոյց խափանելու համար. Աւստրեան (գերմանական) գրաքննութիւնն արգիլեց լեհ բանաստեղծի մը թատերանուագներն և կենդանի պատկեր մը, ուր Մոսկէւր և ռուսական երգեր կ'երգուէին. Գրաքննութիւնն յայտարարեց թէ Ռուսիոյ ակնարկութիւն բնաւ չպիտի լինի երգերու և թատերգութիւններու մէջ.

—Ֆրանսայի և Իտալիոյ մէջ համաձայնութիւն երեւի թէ բնաւ պիտի չհաստատուի. Կոծէտա տի Թորինօ յօդուածով մը կը պահանջէ որ Ֆրանսա Նիսի քաղաքն ու գաւառը վերադարձնէ Իտալիոյ. Կը յիշուի թէ այս քաղաք և գաւառ Վիքթոր Էմմանուէլ Թագաւոր Նափոլէոն Գ. Կայսեր թողած էր ի փոխարէն ֆրանսական նիզակակցութեան ընդդէմ Աւստրիոյ. Ֆրանքեւիտալեան բանակն յաղթեց աւստրիական բանակին, եւ Նիս անցաւ Ֆրանսայի. Բայց իտալեան թերթն, որ յայսմ շատ մը Իտալացւոց կարծիքը կը յայտնէ, կ'ըսէ թէ Նիսի ժողովրդեան զգացումն ի հաշիւ առնուլ պէտք է, և Նիսի ժողովուրդն իտալացի է և իտալասէր կը մնայ տակաւին.

—Ռումանիոյ մէջ երկար ժամանակէ հետէ զգալի եղած է երկաթուղիներու անբաւականութիւնն և Դանուբի վրայ շոգենաւ բանեցնող մեծ ընկերութեան մը պակասութիւնը. Կարոլ Թագաւորին նախարարք իրենց վերջին նիստերուն մէջ այս խնդրով զբաղեցան, և որոշեցին Երեսփ. Ժողովէն 20-25 միլիոն ֆրանքի փոխ մը խնդրել, այնպիսի ընկերութեան մը հիմնարկութեան և կարեւոր դատուած գծերուն շինութեան համար.

—Պօնափարթեան Պ. տը Պրէյէ Պորտոյի գաւառական ընդհ. ժողովոյն առաջարկեց որ ռուսերէնի ուսումն եւս այսուհետեւ դասուի Ֆրանսայի կրթական յայտագրաց մէջ.

—Ի Սէն-Տիզիէ (Ֆրանսա) արեւելեան սահմանաց մօտ մեծ ռազմափորձերուն առթիւ, շատ մը բնակիչք իրենց տուները զարդարեցին ռուսական դրօշներով.

—Ի Փարիզ ամենայն ինչ կը ռուսանայ. Ճաշակները, նորաձեւութիւնք ռուսական են բոլորովին. Այս օրերս ռուսական երկու մեծ ճաշարաններ հաստատեցան, և արդէն յաջող ճամբու մէջ են. Ֆրանսացի յաճախորդն ամենայն հայրենասիրութեամբ իւր փորը կը կշտացնէ խաւեարով և ծուխի մէջ չորցած տառեխ ձուկով (բինկա). Ֆրանսական ճաշարան մ'ալ հիմնեցաւ «Ալեռուսական Նիզակակցութիւն» վերտառութեամբ, և այս պատճառաւ իսկ շատ մը յաճախորդ շահեցաւ առաջին օրէն. Ո՞ւր կանգ պիտի առնու այս ֆրանսական ռուսասիրութիւն.

—Օտեսայի սնանկացեալ ցորենի մեծ վաճառական Թէոտոր Ռաֆալովիչ և Ընկերութեան պահանջատիրաց առաջին ժողովն անցեալ հինգշաբթի տեղի ունեցաւ. Առաջին առնելիքւորն է «Արտաքին վաճառականութեան ռուսական Պանքան», 724,864 րուպլ, ապա «Փեթերսպուրկի առեւտրական Պանքան», 220,764 ր. և «Փեթերսպուրկի առեւտրական միջազգային Պանքան», 263,160 ր.. Ուրիշ կարգ մը անձեր ալ առնելիքներ ունին 200 հազար րուպլէ մինչեւ 20,000 րուպլ. Փեթերսպուրկի դրամատան մը տնօրէն Պ. Քոչէվնիքովի նախագահութեամբ մասնախումբ մը պիտի կատարէ հաշուեյարդարութիւնը.

ԿԱԹՈՂԻԿՈՍԱԿԱՆ ՏԵՂԱՊԱՀՈՒԹԻՒՆ ՀԱՅ ԵԿԵՂԵՑՒՈՅ ՊԱՏՄՈՒԹԵԱՆ ՄԷՋ

Տփղիսի հայ մամուլը տակաւին կը շարունակէ կաթողիկոսական տեղապահի վէճն, որ Գեր. Երեմիա Սրբազանի անձին խնդրէն աւելի բարձր և պատմական խնդիր մը դարձած է այժմ. Տփղիսի լրագիր մը, Նոր Դար, հակառակորդ կուսակցութեան պատասխանելով երկար յօդուածի մը մէջ, յորմէ հետեւեալ հատուածները կ'արտատպենք. Հայաստանեայց Եկեղեցւոյ պատմութեան հանդէպ կաթողիկոսական տեղապահներու բանած դիրքը կը ցուցնէ.

* *

Նախընթաց համարում մենք մասնաւորապէս խօսեցինք տեղակալութեան մասին և յայտնեցինք, որ տեղակալ նշանակում է կաթողիկոս'ը. բերեցինք և Գէորգ կաթողիկոսի կոնդակը, որով Մակար արքեպիսկոպոսին տեղակալ է նշանակում, լիազօր իրաւունքով յանձնելով նորան Մայր Աթոռի և ճեմարանի ղեկավարութիւնը. Ցոյց տուեցինք թէ ինչպէս նրանք, որ պնդում են թէ Սինոդի նախագահն է միանգամայն և տեղակալ, պատմական հիմք չունին իրենց ասածի համար և իրենք իրենց խօսքով ժխտում են իրենց ասածը, քանի որ կաթողիկոսական կոնդակով ապացուցուեցաւ, որ կաթողիկոսն է նշանակում տեղակալ. Սակայն այդ խնդրի մասին մեր վերջնական կարծիքը չյայտնեցինք, և Մշ-կի խմբագրութեան պատմական հիմքից հեռու լինելը միայն դրանով չէ սպառւում.

Ամենից առաջ պէտք է նկատենք որ խնդրի բուն իմաստը թողած, այդ լրագիրն ընկած է բառախաղութեան ետեւից. Արձագանքի խմբագրութիւնը մի անգամ որ ասել է թէ տեղակալը կաթողիկոսի կոնդակով է տեղակալ նշանակւում, Մշակի խմբագրութիւնն էլ այդ կոնդակ բառից պինդ բռնել է, և հաւատացած լինելով թէ տեղակալներն առանց կոնդակի են տեղակալ, պնդում է թէ Երեմիա Սրբազանը, թէպէտ և տեղակալութեան համար կոնդակ չունի, բայց տեղակալ է. ապա թէ ոչ «մեր տեղակալները Մեսրոպից մինչեւ ինքն իսկ Մակարը (որովհետեւ կոնդակով չեն կարգուել) դռնից մտնողներ չպիտի համարվէին... այլ երդիքից կամ պատի ծակերից. մեր բոլոր տեղակալներին... վարդապետական ուղիղ տեսութիւնից շեղված և հերետիկոսական մոլորութեան մէջ գլորված պիտի հաշվէինք, որ նրանք առանց [illegible]... լինելու վարել են հայոց եկեղեցին օծված կաթողիկոսի բացակայութեան դէպքում», որովհետեւ «մեր պատմութիւնն եւս չէ ասում թէ Ս. Սահակ Պարթեւը Ս. Միւրոպին, Մովսէս Բ. կաթողիկոսը Վրթանէս Քերթողին, և կամ որ և է կաթողիկոս իւր փոխանորդին կամ տեղակալին կոնդակով տեղապահ կամ տեղակալ կարգեց».

Պատմութեան դիմելով երկու կէտ է վերցնում, այն է՝ մեր բոլոր տեղակալները Մեսրոպից (ինչու էլ ոչ սկզբից հենց Ս. Գր. Լուսաւորչից) սկսած Ա. առանց կաթողիկոսական կոնդակի, և Բ. առանց Մատթիաբար ընտրուած լինելու են եղել տեղակալ. Ահա երկու իբր պատմական հիմք, որոնց վրայ այդ լրագիրը կարծում է թէ կարող է հաստատել Երեմիա սրբազանի տեղակալութիւնը, որովհետեւ ինչպէս բոլոր տեղակալներն ըստ Մշ-կի առանց Մատթիաբար ընտրուած լինելու տեղակալ են համարուել, ուստի և Երեմիա սրբազանը առանց կոնդակի և Մատթիաբար ընտրուած լինելու պէտք է տեղակալ համարուի, —եզրակացնում է....

* *

Ի՞նչ է նշանակում կոնդակ. կոնդակը կաթողիկոսի գրաւոր հրամանն ու կարգադրութիւնն է, ինչպէս ասացինք անցած համարում. բայց և ինչպէս ասացինք, մեր եկեղեցու աւանդականութեամբ կաթողիկոսի բանաւոր հրամանն ու կարգադրութիւնը հաւասարազօր է կաթողիկոսի գրաւոր հրամանին, կարգադրութեան՝ կոնդակին. յետին վարդապետն անգամ այդ կարող է վկայել. Ուրեմն կոնդակ խօսքը մի մոլորեցուցիչ խօսք է միայն. խնդրի էութիւնը նրանում է թէ արդեօք մեր տեղակալները մեր պատմութեան մէջ կաթողիկոսի կամքով ու կարգադրութեամբ են տեղակալ եղել, թէ ինքնագլուխ, առանց Մատթիաբար ընտրուած լինելու, — ահա թէ ի՛նչ պէտք է ցոյց տան պատմութիւնից, եթէ ուզում են պատմաբանօրէն հաստատել կամ մերժել Երեմիա Սրբազանի տեղակալութիւնը.

Բայց հակառակորդ խմբագրութիւնը, ինչպէս ամեն դէպքում, խնդիրն իւր այս իսկական էութեամբ չի վերցնում, որովհետեւ իրեն ձեռնտու չէ. Նա միայն կոնդակ բառի ետեւից է ընկնում, որովհետեւ շատ լաւ գիտէ, որ մեր հին պատմական դոկումենտները, կոնդակները մնացած չեն, և ոչ ոք կարող չէ պնդել թէ ո՛ր ու ո՛ր տեղակալները կոնդակով են տեղակալ կարգուել, քանի որ հին ժամանակներում կոնդակագրութիւնը եւ առհասարակ գրաւոր կարգադրութիւնները քիչ էին լինում. կաթողիկոսք թէ իշխան իրենց գործերը վարում էին մեծ մասամբ բանաւոր պատուէրներով ու կարգադրութեամբ.

Ուստի և մենք թողնենք կոնդակ բառը, և քննենք բուն խնդրին թէ արդեօք մեր բոլոր տեղակալները «առանց Մատթիաբար ընտրուած լինելու», այսինքն առանց կաթողիկոսի կամքին ու կարգադրութեան (լինի այդ կամք ու կարգադրութիւնը բանաւոր և գրաւոր-կոնդակով արտայայտուած՝ միեւնոյն նշանակութիւնն ունի) են տեղակալ եղել, ինչպէս կարծում է հակառակորդ խմբագրութիւնը, թէ ընդհակառակն կաթողիկոսներն իրենք են տեղակալ նշանակել.

* *

Այդ իմանալու համար մեծ դժուարութիւն պէտք չէ կրել. հարկաւոր է միայն մեր եկեղեցու պատմութիւնը թերթել սկզբից մինչեւ վերջը. սակայն դա կը լինէր մի աւելորդ աշխատութիւն. մենք կը վերցնենք միայն այն տեղակալներին, որոնց յիշում է մեր պատմութեանն անծանօթ թերթը՝ Մեսրոպ, Յովսէփ Վայոց Ձորեցի, Վրթանէս Քերթող, Յովհաննէս Մանազկերտցի, Խաչիկ և Մակար. Այդ տեղակալներից էլ միայն պարզ կիմացուի թէ ինչպէս են կարգուել տեղակալները.

Ս. Սահակը և Ս. Մեսրոպը մեր պատմութեան մէջ յիշւում են իբրեւ երկու հաւասար գործակիցներ. Խորենացու ասած «ամոլք»՝ կաթողիկոսական գործերում միասին խորհուրդ են անում. Պատմութիւնը Ս. Մեսրոպի համար ասում է. «Ամենայնիւ նպաստամատոյց լեալ բերկրեցուցանէր զսիրտ նորա (Սահակայ) և զսիրտ համօրէն ազգին. Եւ երկոքեան ի միասին ի միմեանց զօրացեալ՝ անդադար զհետ լինէին փոյթոյ հնարից՝ ծագեցուցանել զեկեղեցի Հայաստանեայց՝ ազգի ազգի բարեկարգութեամբք. Այլ առաւելագոյն փոյթ երանելեացն ի ժամանակի անդ աթոռակալութեան Շմուէլի եղեւ [illegible] պաշտօն հայրապետական իշխանութեան».

Աշտիշատու ժողովի համար ասում է թէ «Սուրբ Սահակ և Սուրբն Մեսրոպ ժողովեալ էին... եպիսկոպոսունս» ևն.

Եփեսոսի տիեզերական ժողովի համար Խորենացին ասում է. «վասն զի ոչ հանդիպեցան յայնմ ժողովի Մեծն Սահակ և Մեսրոպ, գրէին առ նոսա Կիւրեղ Աղեքսանդրացի և Պրոկղոս Կոստանդնուպոլսի և Ակակ Մելտինոյ եպիսկոպոսք».

Ուրեմն և Աղեքսանդրիոյ և Կոստանդնուպոլսի պատրիարքները գիտում են Ս. Մեսրոպին հաւասար կերպով ինչպէս և Ս. Սահակին.

Այսպէս տեսնում ենք, որ Ս. Մեսրոպը, որ իւր ժամանակի ժողովրդից արդէն սուրբ էր ընդունւում, Սահակի կենդանութեան օրից հենց մասնակցում է կաթողիկոսական գործերին իբրեւ տեղապահ. Բայց էլ ի՞նչ կարիք կայ աւելի հեռուն գնալու, քանի որ Խորենացին պարզ ասում է. «Մեծն Սահակ... թողեալ խարսխեաց (զՄեսրոպ) յեկեղեցւոջն կաթողիկէ, որ ի Վաղարշապատ,»—ուրիշ խօսքով՝ տեղապահ կարգեց.

Ս. Մեսրոպը, որ Ս. Սահակի օրով տեղակալութիւն էր անում, նրանից յետոյ «ի փոխել սրբոյն Սահակայ մահուամբ... զօրացեալ տէրամբ յայնմ-

—)(38)(—

ԹԵՐԹՕՆ ԱՐԵՒԵԼՔԻ

ԵՐԿՈՒ ԱՆՄԵՂՆԵՐ

ԺԻՒԼ ՄԱՌԻ

ՄԱՍՆ ԵՐԿՐՈՐԴ

ՍԵՒ ՃԱՄԲԱՅՆԵՐԷՆ

Չի քնանար. Հազիւ քանի մը վայրկեան կայ որ պառկած է, երբ Մապլյօ յանկարծ սրահին մէջ կը խուժէ ուր, քով քովի, իրենց երկաթեայ անկողիններուն մէջ, քսանի չափ տղայք կը քնանան.

Շարլոյին պառկած անկողնոյն վրայ կը վազէ ուղղակի.

Սա՝ վարպետին մտնելը տեսնելով, աչուըները կը գոցէ և քնանալ կը կեղծէ.

Մապլյօ կը մօտենայ.

—Լաւ, լաւ... շատ չանցած՝ գլխուդ գալիքը կը տեսնաս.

Եւ գիշերն կանցնի այսպէս.

Առտուն, Մապլյօ աշակերտներուն վար իջնելուն կը սպասէ ակնդէտ.

Երբ Շառլօ կ'երեւի, անոր թեւէն կը բռնէ և առանց խօսք մը ըսելու, իր գրասենեակը կը տանի քաշկռտելով.

—Ի՛նչպէս դուրս ելնելդ պիտի ըսես ինծի.

Շառլօ խորին ապշութիւն կը կեղծէ.

—Բայց, Պ. Մապլյօ, ննջարանին պատուհանէն. Բացի պատուհանը և խողովակը բռնելով վար սահեցայ... Գիտէք որ կատուի պէս կը մագլցիմ.

—Ոսկորներդ ջախջախելու վտանգն ունէիր աչքիդ առջեւը.

—Շատ բարի էք որ այդպիսի բաներու վրայ կը մտածէք Պ. Մապլյ, ըսաւ պզտիկը, հեգնօրէն.

—Ինչպէս ներս մտար տեսնենք.

—Խողովակը բռնելով նորէն վեր ելայ... եւ եթէ չի յաջողէի, ամբողջ գիշերը պիտի սպասէի, մինչեւ որ գործաւորները ներս մտնէին....

—Փոքրիկ Ժիւլիէն Բլասիսն սպաներ և տունը կողոպտել ուզեր ես.

—Ատ ըսածդ յիմարի խօսք է. Իմ տըւած պատասխաններս ձեզի հաւորդած ըլլալու են.

—Բանտ պիտի երթաս.

—Շատ լաւ, Պ. Մապլյօ, յօժարակամ.

—Այսօր հաց պիտի չուտես.

—Ատոր ալ շատ լաւ, Պ. Մապլյօ.

—Վաղը նորէն աշխատութեան պիտի սկսիս... ամեն իրիկուն նկուղը պիտի պառկիս, առանց ճաշելու... գործակալութեան տնօրէնին պիտի գրեմ որ, ալ ասկէց ետքը չեմ կրնար քեզ հոս պահել, և որովհետեւ շատ գէշ բնաւորութիւն մ'ունիս, անանկ մը պիտի ընեմ որ, մինչեւ որ խելքդ գլուխդ գայ, զգաստարան մը ղրկէ զքեզ... գիտե՞ս որ ուզենէ կ'ընէ.

Շառլօ բոլոր մարմնովը կը դողար.

Բանտը, ի՛նչ է նէ... ամիս մը ետքը, կրնար ազատուիլ և կրնար Պերթինը տեսնելու միջոցը գտնել.

Բայց զգաստարա՞նը.

Այն ատեն փորձեց Մապլյոյի սիրտը շարժել.

—Պ. Մապլյօ, այսօրուան ըրածներս մոռցէք. Տնօրէնին բան մը մի՛ ըսէք. Կը խոստանամ ձեզ որ ալ խելօք պիտի կենամ.

—Ա՛հ, ա՛հ, կերեւայ թէ վերջապէս կը սանձուիս.

Շառլօ վարպետին ծունկերուն փաթեցաւ.

—Կը պաղատիմ ձեզ, Պ. Մապլյօ... այսուհետեւ ինձմէ աւելի խելօք աշկերտ չպիտի ունենաս.. Զգաստարա՛նը. Բայց, Պ. Մապլյօ, ի՞նչ ըրի որ հոն երթամ, բան մը չըրի... իմ պզտիկ Պերթինս պաշտպանելու համար միայն զարկի Ժիւլիէնի, այդ հրէշին. Ես գող չեմ... կը պաղատիմ ձեզ, Պ. Մապլյօ, զգաստարան մի՛ ղրկէք զիս.

Գործարանին մէջէն անցած էին և նըկուղին առջեւ կը գտնուէին. Մապլյօ բացաւ զայն և բրտօրէն ներս հրեց Շառլօն.

Այս եղաւ իր բոլոր պատասխանը.

Շառլօ մութին մէջ սայթաքած էր և ծունգի վրայ ինկած. Երկար ատեն մնաց հոն. կը խորհրդածէր.

Իր խորհրդածութիւնը բարձրաձայն արտայայտեց.

—Այո՛, ըսաւ, այո՛, այս անգամ կարծեմ թէ կորսուած եմ. Գուցէ Պերթինէն հեռու, շատ հեռու պիտի ղրկեն զիս և ալ չտեսնեմ զայն. Եւ ինք պիտի մոռնայ զիս... իրաւունք ունին ուզածնին ընելու ինծի. Սորուկ մըն եմ... ինքզինքս պաշտպանելու իրաւունք չունիմ. Աստուած իմ, Աստուած իմ, գէշ բան մը չըրի սակայն այսչափ դժբախտ ըլլալու համար.

Եւ սկսաւ լալ... երկար ատեն լացաւ, ծնրադիր, ձեռնամած...

Եւ իր հեծկլտուքները կ'ընդատուէին.

—Պերթի՛ն, իմ պզտիկ Պերթինս.

Մապլյօ կեղծ սպառնալիք չէր ըրած. Այդ օրը Շառլօ բան մը չի կերաւ.

Հետեւեալ օրը, իր գործատան մէջ աշխատեցաւ.

Երրորդ օրը, կէս օրէն ետքը, Շառլօն վարպետին գրասենեակը տարին ուր յիսնամեայ մարդ մը տեսաւ, սպիտակահեր, սպիտակամօրուս, որուն այլայլած դէմքը, սեւածիր խորունկ, մեռեալ եւ մարած աչուըները քայքայեալ առողջութեան մը յայտարար նշանն էին.

Այս մարդը Պ. Լինառ էր, գործակալութեան տնօրէնը,

Շառլօ կը ճանչնար զայն.

Գդակն հանեց և երկչոտ երեւոյթով մը սպասեց.

Պ. Լինառ մէկ քանի հարցումներ ուղղեց նմա՝ Բլասիսի տունէն փախչելուն նկատմամբ. Տղուն տուած պատասխանները մտիկ ընելու երեւոյթ իսկ չունէր. Զօր հազ մ'ունէր և յաճախակի դեղհատներ կ'առնուր.

Տասը վայրկեան ետքը անուշ ձայնով մը ըսաւ.

—Դուք չարաճճիին մէկն էք. Պ. Մապլյոյի բաղձանքը պիտի կատարեմ զձեզ գործարանէն հանելով, ուր ձեր վարքով գէշ օրինակ կ'ըլլաք և ուր անկարգութիւն կը պատճառէք. Մինչեւ զգաստարան մտնելու օրերնիդ՝ բանտը պիտի մնաք.

Շառլօ զգետնեալ՝ գլուխը կը խոնարհէր.

Փորձեց թոթովել.

—Պարոն, պարոն, հաւատացէք որ...

Բայց արցունքները խեղդեցին իր ձայնը...

Արդէն, Պ. Լինառ կռնակը դարձուցած էր և հիմակ ուրիշ նիւթի վրայ կը խօսակցէր վարպետին հետ և ալ ականջ չէր դներ անոր.

Բանտ փոխադրեցին Շառլօն.

Թողուց որ զինք քաշկռտելով տանին, առանց ընդդիմանալու, խեղճ անասունի մը պէս որ սպանդանոց կը տարուի եւ որուն կ'ըսէ իր բնազդը թէ ամեն դիմադրութիւն անօգուտ է.

Պ. Լինառ, թէեւ հիւանդ, գործունեայ մարդ էր.

Անմիջապէս խեղճ փոքրիկին խնդրոյն զբաղեցաւ.

Այս դէպքերէն ութն օր ետքը, Շառլօ իմացաւ որ Մոթ-Պէօվրոնի երկրագործական ապաստանարանը պիտի ղրկէին զինքը.

Իր մեկնման առջի օրը, բանտէն հանեցին զայն. Պէտք էր իր մանրմունր հաշիւները կարգադրէր Մապլյոյին հետ, իր տետրակն ընդունէր, իր ցնցոտիները ժողուէր.

Այս պատճառաւ գրեթէ օր մը ազատ էր.

Չէր կրնար Պերթինը նորէն տեսնել.

Անոր նկատմամբ շատ մտահոգ էր. Ժիւլիէն սկսա՞ծ էր արդեօք իր եղերական փորձերը. Ի՞նչպէս ինքզինքը պիտի պաշտպանէր հէգ աղջիկը կամ թէ արդեօք դժբախտութիւն մը պատահած էր իրեն.

Ցերեկին՝ անոր բակէն անցնիլը նշմարեց.

Պերթին, ինքն ալ զայն կը փնտռէր, և ուրախ զուարթ վազեց դէպի նա, բայց ճամբան արգիլուեցաւ Մապլյոյի կողմէ որ անկից կ'անցնէր և որ՝ անոր թեւէն բռնեց, ետ դարձուց և ճամբեց.

Միեւնոյն ժամանակ հեգնական ակնարկ մը կ'ուղղէր առ Շառլօ.

Սա՝ կը սեղմէր իր բռունցքը, բոլորովին տժգունած. Միջօրէէն ետքը պիտի մեկնէր. Վերջին առիթն էր այս՝ Պերթինի հետ խօսելու, զայն համբուրելու, երդուընցնելու թէ երբէք չպիտի մոռնայ զինքը, թէ շատ անգամ իր վրայ պիտի մտածէ.

Եւ Մապլյոյի ոխակալութիւնը կ'արգիլէր զինքն այս առիթէն օգուտ քաղելէ.

Անմիջապէս երկտող մը գրեց և յանձնեց գիւղը բնակող ազատ աշկերտի մը.

(Շարունակելի)

հետէ [illegible] պահպանութեան հօտին Քրիստոսի և ինքնին խնամէր զաթոռ Հայրապետութեան առ ժամանակ մի մինչեւ ընտրեսցի կաթողիկոս»։

Ս. Մեսրոպը վեց ամսից յետոյ մեռնում է, բայց այդ ժամանակամիջոցում դեռ կաթողիկոս չէր ընտրուած. ուրեմն ի՞նչ պիտի լինէր, կաթողիկոսից կարգուած տեղակալի մեռնում է և ոչ տեղակալ կայ, ոչ կաթողիկոս։ Բնական դատողութիւնն ասում է, որ տեղակալ ս. Մեսրոպը մեռնելիս պէտք է իւր տեղը մի ուրիշին տեղակալ նշանակէր, մինչեւ նոր կաթողիկոս ընտրուելը. «զաթոռ եպիսկոպոսապետութեանն տեղապահութեամբ յաջորդեաց հրամանաւ երանելւոյն Մեսրոպայ՝ Նորին աշակերտ Յովսէփ քահանայ Վայոց Ձորէ»։

Ուրեմն և Յովսէփ Վայոց Ձորեցին չէ եղել ինքնագլուխ և «առանց մատաթիաբար ընտրուած լինելու»։

Վրթանէս Քերթողի տեղակալութեան համար պատմութիւնը պարզ ասում է. «Յետ կալոյ Մովսէսի կաթողիկոսի յաթոռ հայրապետութեան ամս 30, հասեալ ի ծերութիւն և անկարացեալ ինքնին բառնալ զհոգ եկեղեցեաց ազգին իւրոյ, կացուցանէ փոխանորդ իւր իբր տեղապահ Աթոռոյ զՎրթանէս վարդապետ ոմն քերթող»։ Սա էլ Վրթանէս Քերթող տեղապահը։

Խաչիկի տեղապահութեան համար պատմութիւնն ասում է. «Յաջորդեաց ի տեղի նորա (Պետրոս Գետադարձի)... Տ. Խաչիկ Բ. զոր ի վաղուց եդեալ էր անդէն նա ընդ Պետրոս կաթողիկոս իւր տեղապահ»։

Մակար տեղակալը մեր օրով է եղել և մենք գիտենք, որ նա Գէորգ կաթողիկոսից կոնդակ էլ ունի։

Մենք չխօսեցինք Յովհաննէս Մանազկերտցու տեղակալութեան մասին, որ առանց կաթողիկոսի կամքի է եղած. իսկ թէ ինչու, մեր փոխանակ թող պատմութիւնը խօսի. «Զի Ներսէս հայրապետ եւս սկսաւ ցուցանել զինքն հաւան ընդ այն (յունաց անկարգութիւններին) և ջատագով եւս ժողովոյն Քաղկեդոնի և անխտիր հաղորդել ընդ քահանայս յունաց, — ընդ այս գժգմեալ... վարդապետաց և իշխանաց գրգռեցին զԹէոդորոս Ռշտունի ընդդէմ նորա, յորմէ մեծապէս զարհուրեալ Ներսիսի, ըստ գրելոյ Յովհաննու կաթողիկոսի և Ասողկայ, խոյս ետ յԱթոռոյ իւրմէ և ի Դունայ և գնաց ի բնիկ գաւառ իւր ի Տայս... Բ. Ի. Թէոդորոս կացոյց փոխանակ նորա իբր տեղապահ Աթոռոյ զՅովհաննէս վարդապետ ոմն (Մանազկերտցի)»։

Ուրեմն Ներսէս կաթողիկոսը մոռացել է իւր ազգի և եկեղեցու աշխարհական և կրօնական շահերը, անցել է յոյների կողմը, վարդապետներն ու իշխանները նրան փախցրել են կաթողիկոսական Աթոռից, և որովհետեւ, ժամանակը խառն լինելով, չէին կարող կաթողիկոսին գահընկէց անել և նոր կաթողիկոս ընտրել, տեղապահ են կարգում Յովհաննէս Մանազկերտցուն։ Դա մի բացառիկ դէպք է և ոչ օրէնք։

* *

Այսպէս տեսնում ենք, որ բոլոր տեղակալները կաթողիկոսից են կարգւում և ոչ առանց կաթողիկոսի. իսկ թէ հին ժամանակներում կաթողիկոսներն իրենց այդ կարգադրութիւնը բանաւոր էին անում թէ գրաւոր-կոնդակով, մենք այդ չգիտենք, միայն այնքան գիտենք, որ վերջին կաթողիկոսները գրաւոր կերպով, կոնդակներով են տեղակալ կարգել, որոնցից Գէորգ կաթողիկոսի կոնդակը մէջ բերեցինք։ Պատմութիւնը մեզ միայն ասում է Լուսաւորիչը իւր կենդանութեան օրով «փոխանորդ (տեղապահ) եթող զորդի իւր զԱրիստակէս», որ եւ իւր հօր մահից յետոյ յաջորդեց հօրը. պատմութիւնը մեզ միայն ասում է թէ «ի գնալն Մեծին Ներսիսի ի Յոյնս՝ էր ձեռնադրեալ զԽադ յեպիսկոպոսութիւն Բագրեւանդայ և Արշարունեաց և հաւատայ է նա զամենայն գործ վերակացութեան աշխարհին մինչեւ ցժամանակ իւրոյ դարձին», — իսկ թէ այդ կարգադրութիւնն ու յանձնարարութիւնը Մեծն Ներսէսը գրաւոր էր արել թէ բանաւոր, այդ չգիտենք, և հարկաւոր էլ չէ իմանալ։

Այսպէս տեսնում ենք՝ պատմութիւնը մեզ պարզ կերպով ցոյց է տալիս, որ բոլոր տեղակալները նշանակուած են անմիջապէս կաթողիկոսից, իսկ եթէ հարկ լինի առանց կաթողիկոսի տեղակալ նշանակելու, այդ ժամանակ մեր եկեղեցու ընտրողական օրէնքով պէտք է ընտրել տեղակալ։

Պարզ է մեր եզրակացութիւնը Երեմիա սրբազանի տեղակալութեան նկատմամբ. եթէ ս. Երեմիա եպիսկոպոսին հանգ. Մակար կաթողիկոսը մեռնելիս տեղակալ է նշանակել բանաւոր թէ գրաւոր կարգադրութեամբ, Երեմիա եպիսկոպոսը տեղակալ է. իսկ եթէ ոչ, Երեմիա եպիսկոպոս կը մնայ միայն Ս. Սինոդի աւագ անդամ եւ ատենապետ և ուրիշ ոչինչ....

ԱՅՍ ԱՒՈՒՐ ՍՈՒՐՀԱՆԴԱԿԱՒ

Նոր ջարդեր տեղի ունեցան Չինաստանի մէջ։ Հրձիգութիւնք և աւարառութիւնք վերսկսան։ Եւրոպեան Տէրութիւնք և Միացեալ Նահանգներ կը պահանջեն խստիւ պատժել յանցաւորները։

—Սէտանի տարեդարձին առթիւ Պերլինի լրագիր մը գրած էր թէ Ռուսիոյ Լեհք իբրեւ ազատարար կը նկատեն զՎիլհէլմ Բ., և նպաստաւոր շարժում մը պատրաստ են ընել յօգուտ Գերմանիոյ։ Ռուսիոյ լեհ լրագիրք ոմանք պատասխանելով կը բողոքեն, և կը յայտարարեն նաեւ թէ Բրուսիա ամենէն վտանգաւոր թշնամին է Լեհերուն։

—Չիլիի Խորհրդարանականք յանձն չառին երաշխաւորութիւններ տալ օտար Տէրութեանց մարտանաւերուն ապաստանած Պալմաչէտեանց մասին և ամերիկացի և գերման ծովակալք որոշեցին Բերու փոխադրել այս ապաստանեալները։ Ֆրանսացի ծովակալն իւր նաւերուն մէջ չընդունեց Պալմաչէտեան փախստականները։

—Ըստ նորագոյն լրոյ մը, Պալմաչէտա իւր Թորփիլարձակ մարտանաւերէն միոյն մէջ ապաստանած է, և կ՚ուղեւորի դէպ ի չէզոք երկիր մը։ Խորհրդարանականաց նաւերը որք կը կը հալածեն, ցարդ չհասան անոր։

—Սէյնի ֆրանսական նաւարանէն անցեալ ուրբաթ ճափոնի կառավարութեան յանձնուեցաւ իւր հաշուոյն շինուած նոր սրընթաց մարտանաւ մը, [illegible] անուն, որոյ վրայ անմիջապէս պարզուեցաւ ճափոնական դրօշը։

—Յետ տաժանելի բանակցութեանց, Եղիզաբէթ Թագուհին հաւանեցաւ բաժնուիլ Օր. Վաքարեսքոյէ, որ անցեալ հինգշաբթի գիշեր մեկնեցաւ Վենետիկ, և պահ մը վանք մը պիտի առանձնանայ։

ՏԱՐՒՈՅՍ ՀՈՒՆՁՔԸ

Հունգարիոյ երկրագործական նախարարութեան կողմէ հրատարակեալ վիճակագրոյ մը նայելով, այս տարի Անգլիոյ մէջ ցորենի հունձքն է 25-26 միլիոն հարիւրալիտր. (մէկ հարիւրալիտր=78 քաշ.) ի Ֆրանսա՝ 82 85 միլիոն. ի Գերմանիա՝ 31 միլիոն. յԻտալիա՝ 36-37 միլիոն. ի Զուիցերիա՝ 3 միլիոն. ի Պելճիա՝ 5. ի Սպանիա՝ 26 28 միլիոն. ի Թուրքիա՝ 8 միլիոն հարիւրալիտր ցորեն. յԱւստրիա՝ 15 միլիոն. ի Ռուսիա՝ իբր 195 միլիոն. ի Հունգարիա՝ 45 միլիոն. ի Ռումանիա՝ 16 18 միլիոն, ի Միացեալ-Նահանգս՝ 191 միլիոն. ի Քանատա՝ 22 միլիոն. ի Հնդկաստան՝ 96 միլիոն. յԱփրիկէ՝ 24 և յԱւստրալիա՝ 12 միլիոն հարիւրալիտր ցորեն արտադրուած կայ այս տարի։

Ի ՌՈՒՄԱՆԻԱ

Պուքրէշի Ֆրանսական դեսպանը տեղեկագիր մը ղրկեց իւր կառավարութեան Ռումանիոյ առեւտրական և տնտեսական կացութեան վրայ։ Դեսպանը ցոյց կուտայ Ռումանիոյ արագ աճումն և հարստացումը։ Քառասուն տարի յառաջ, Ռումանիոյ առեւտրական շարժումն հազիւ 44 միլիոն Ֆր.ի կը հասնէր։ Այսօր 642 միլիոն Ֆր. է, իբր 15 անգամ աւելի։ Արտածմունք 28 միլիոն Ֆր.էն (1850) բարձրացան 274 միլիոնի (1889, Ներածմունք 16 միլիոնէն (1850), բարձրացան 368 միլիոնի (1889)։ Հրաշալի՛ զարգացում։ Ռումանիա կ՚արտածէ միայն արմտիք, շինութեան փայտ, գինի, ալքոհոլ, աղջառ, բուրդ, մորթ, միս, աղ և քարիւղ։ Այս նիւթոց արտածումն յարաճուն ընթացք մ՚ունի։

Յ՚ԱՆԳԼԻԱ

Տիկին Պէզանդ երեւելի գիտնական և գրագէտ կինն, որ անկրօն նիւթապաշտ Պրատլոյի համախոհ էր մինչեւ վերջին ժամանակներս, հրաժարեցաւ այն գաղափարէն, և պուտտայական «Աստուածագիտութեան» յարեցաւ, համոզուելով հանգուցեալ տիկին Պլավացքիի քարոզութիւններէն, որ Անգլիոյ մէջ ջանադիր եղած էր տարածելու «Նոր պուտտայականութեան» վարդապետութիւնը։ Տիկին Պէզանդ անկրօն գիտնականներու Պրատլոյական կաճառէն հրաժեշտ առնլով, բանախօսութեամբ մը յայտնեց թէ «մտքով հաղորդակցութեան մէջ կը գտնուի Թիպէթի Մահաթմաներուն կամ մեծ վարդապետներուն հետ»։ Տիկին Պլավացքի կ՚ամբաստանուէր թէ նենգաւոր միջոցներով յառաջ կը բերէ այս հրաշքներ, — այսինքն՝ քանի մը հազար փարսախ հեռի գտնուող իւր դաւանակից վարդապետներուն իւր միտքն հասկցնելն և անոնց միտքն հասկնալը։ — Բայց Տիկին Պէզանդ իւր պատույն վրայ խօսք տուաւ թէ այն հրաշք այժմ իւր մասին ևս տեղի կ՚ունենայ։

Նոյն միջոցին ուր տիկին Պէզանդ այսպէս իւր վրայ խօսել կուտայ, Ֆրանսայի մէջ ուրիշ մոգ մը, Սար Փէլատան, գեղարուեստից մոգական-կրօնական վերածնութեան մը ջատագով կանգնելով, օրուան մարդ կը դառնայ։

Ի ԳԵՐՄԱՆԻԱ

Պերլինի գործաւորական լրագիրք կը յայտարարեն թէ գործաւորական-ընկերվարական կուսակցութիւնը չտօնեց Սէտանի տարեդարձն. որովհետեւ այն օրուան յաղթութեան հետեւանքն եղած է անդադար պատերազմական վիճակ մը, որով ժողովուրդն հարկադրուած է ծանր տուրքեր վճարել զինուորականութեան համար։

—Վիլհէլմ կայսեր ներկայութիւնը Պաւիէրայի բանակին ռազմափորձերուն՝ կը նկատուի քաղաքական գործ մը, որ վերջ կուտայ հարաւային Գերմանիոյ ինքնուրոյն գոյութեան և Բրուսիոյ հետ ձուլուելու ճամբուն մէջ յառաջ կը տանի զնա։

ԱՄԵՐԻԿԵԱՆ ԼՈՒՐԵՐ

Պալմաչէտեանց և Խորհրդարանականաց վերջին ճակատամարտներուն մէջ շատ մարդիկ սպանուած լինելով, և ամենքը թաղելու դիւրութիւն չկենալով, դիակները կրակի տրուեցան, համաճարակ հիւանդութիւն մը յառաջ չբերելու համար Վալփարէզոյի կողմերը։

—Ուրիշ զրոյցի մը նայելով, Պալմաչէտա սպանուեր է ո՛չ թէ չորեպանի մը կողմէ, այլ հակառակորդ կուսակցութեան մարդոց կողմէ, որք զինք կը հալածէին և որոց անձնատուր լինել չէր ուզեր։

Պ. Պալմաչէտայի վերաբերեալ այս զրոյցներէն ո՞րն է ճիշդը։

ԱԶԳԱՅԻՆ ԼՈՒՐԵՐ

Բերկրութեամբ կիմանանք թէ Վեհ. Սուլթանը ներում շնորհած է Հալէպի բանտին մէջ գտնուող հայերուն։ Այս առթիւ ջերմագին բարեմաղթութիւնք եղած են վասն կենաց և բարօրութեան Վեհ. Սուլթանին։

Արձակեալներն են՝ Կիրակոս Եպիսկոպոս, երկու վարդապետք, ուսուցիչ Սմբատ էֆէնտի և Ուլնիացի քառասուն երկու անձինք։

Ամեն. Ս. Պատրիարք Հայրն՝ իւր հետ ունենալով Պատրիարքարանի գործակատար Ֆրէնկեան Աբրահամ էֆէնտին՝ երէկ Բ. Դուռ գնաց եւ շնորհաւորական այցելութիւն տուաւ Մեծ-Եպարքոս Բարձր. Ճէվատ փաշային և Ներքին գործոց նախարար Վսեմ. Խալիլ Րիֆաթ փաշային։

Ն. Ամենապատուութիւն նոյնպէս շնորհաւորական այցելութիւն տուաւ Շէյխ-Իւլ-Իսլամ Բարձր. Ճէմալէտտին էֆէնտիի, Սպարապետ Բարձր. Րիզա փաշայի, Կրթական նախարար Վսեմ. Զիւհտի փաշայի, Եվգաֆի նախարար Վսեմ. Ղալիպ փաշայի, և Առեւտրական ու Հանրօգուտ շինութեանց նախարար Վսեմ. Մահմուտ Ճէլալէտտին փաշայի։

Պրուսայի առաջնորդ Տէր. Բարթուղիմէոս Սրբազան երէկ առաւօտ Բարձր. Մեծ-Եպարքոսին ու Կրթական Վսեմ. Նախարարին ապարանքներն երթալով շնորհաւորական այցելութիւն տուաւ։

Ն. Գերապատուութիւն շաբաթ օրն եւս շնորհաւորական այցելութիւն տուաւ Բարձր. Սպարապետին, Առեւտրական ու Հանրօգուտ շինութեանց Վսեմ. Նախարարին և միւս նոր նախարարաց։

Ուսումնական և Տնտեսական Խորհուրդները վաղը Խառն Նիստ պիտի կազմեն ի Պատրիարքարան և պիտի խորհրդակցին ի Գումգաբու կեդրոնական ուսումնարան մը հաստատելու խնդրոյն վրայ։

Երկոքին Խորհուրդք յետոյ առանձինն իրենց շաբաթական նիստը պիտի կազմեն։

Տփխիսէ հասած վաւերական թղթակցութիւններէ կը տեղեկանանք թէ Մեսրովպ քահանայ Տէր Ոսկանեանց Աստղապատ քաղաքի (անդրկասպեան) և Մինաս քահանայ Տէր Պետրոսեան Կարս քաղաքի՝ իրենց թշնամեաց ամբաստանութեան վրայ (յայտնի չէ թէ ինչ էին ամբաստանութիւնք) դատապարտուեր են, առանց կանխագիտութեան թեմական և կեդրոնական հոգեւոր իշխանութեանց։ Տէր Մեսրովպ չղթայակապ բանտարկութեան դատապարտուեր է, իսկ Տէր Մինաս՝ մի քանի տարուոյ աքսորանաց ի Տէրպէնտ քաղաք։ Ս. Էջմիածնի Սինոդն գրով իւրաքանչիւր տեղւոյ նահանգապետաց դիմելով կը հարցնէ թէ ինչ էին սոցա յանցանքներն, բայց տակաւին պատասխանաց կըսպասուի։

Կիմանանք թէ Ռուսաստանի Տէրպէնտ գաւառէն Գասպար Ամիրաեանց անուն ազգային մը ի մէջ այլոց նուիրած է նաև Միացեալ Ընկերութեանց 800 րուպլիի մօտ գումար մը որ 100 ոսկի կ՚ընէ։

Վաղարշապատէն հետեւեալը կը գրեն Թիֆլիզի Տարազ շաբաթաթերթին.

«Տեղակալական հարցի առիթով Թիֆլիսի հայ պարբերական թերթերի ծագած բանակռւի մէջ, տեղացիներս նկատեցինք մի քանի թիւրութիւններ հարցի ծագման պատճառների վերաբերմամբ, որոնք մեր կարծիքով, աւելի կարող էին պարզել տիրացու հակառակորդների անցեալի վարմունքը։ Վեհափառ Մակար Կաթողիկոսի վախճանվելուց երկրորդ օրը սինոդականների նիստում գերապատիւ Սուքիաս եպիսկոպոս Պարզեանցը մտաբերում է ամենապատիւ Երեմիա եպիսկոպոս Տեղակալին, Սինոդի անդամների պակաս թիւը լրացնելու համար կանդիդատներ առաջարկել ուր հարկն է ի հաստատութիւն։ Երեմիա սրբազանը մի և նոյն նիստում պատասխանում է հայր Սուքիաս եպիսկոպոսին, թէ Սինոդի անդամների պակաս թիւը լրացնելու առաջարկութիւնը ինքն ամենապատիւ Տեղակալն վերապահում է իր վրա և իր ժամանակին առաջարկութիւնն անում է։ Անցնում է մի քանի շաբաթ, երբ Կովկասեան Պ. կառավարչապետը ի պատասխան ամենապատիւ Տեղակալի՝ Սինոդի անդամ առաջարկվածների ծառայութեան ցուցակ է պահանջում։ Գերապատիւ անդամներից մի քանիսը նոր են իմանում առաջարկվածների անունները և տեսնում, որ նրանք իրանց բանակից չեն, զանգահարում են աջ ու ձախ, տեղեկացնում են Թիֆլիսի իրանց կուսակիցներին և ահա ստեղծում են տեղակալական հարց. այն ինչ Էջմիածնեցիներին բոլորին էլ յայտնի է, որ հանգուցեալ Մակար կաթողիկոսը իր տեղակալութեան ժամանակ Սինոդի անդամների թիւը լրացնելու համար առաջարկել էր կառավարութեանը ի հաստատութիւն, ինչպէս օրինակ Մամբրէ վարդապետին, այժմ եպիսկոպոս Թիֆլիսի թեմական առաջնորդին։ Այն ժամանակ ոչ մի բողոքող էլ չը գտնվեցաւ, իսկ այժմ բաւական չէ բողոքում են, այլ իրանց հետ համամիտների օգնութեամբ աշխատում են մեր բոլորից յարգված հայերի պատիւը իբր վայր գցել։»

Արմաւիրէն քահանայ մը հետեւեալը կը գրէ Թիֆլիզի լրագրի մը.

«Ապացոյց, որ ինքն հանգուցեալ Մակար կաթողիկոսը դեռ եւս իր կենդանութեան ժամանակ Երեմիա եպիսկոպոսին տեղակալ էր համարում, այն է, որ նա միշտ այդպէս էլ անուանում էր Երեմիա սրբազանին։ Ես քանի մի տարիներից ի վեր ենթարկված լինելով քննութեան, շատ անգամ գնացել եմ Էջմիածին, ուր ամեն մի եպիսկոպոս, վարդապետ, կամ սարկաւագ, որոնց հետ խօսակցութիւն եմ ունեցել, ուրիշ անուն չէին տալիս Երեմիային, եթէ ոչ տեղակալ անունը։ Ներկայ տարուայ յունվարի 29-ին, երբ անձամբ ներկայացրի իմ խնդիրս Մակար կաթողիկոսին, Վեհափառն ասեց. «որդի, ես քո գործը Սինոդին եմ յանձնել, գնա՛ տեղակալի մօտ»։ Վերջը կանչելով Սահակ վարդապետին աւելացրեց հրամայական ձեռվ. «այդ խնդիրքն էլ տար տուր տեղակալին, որ կարգադրէ»։ Ուրեմն հանգուցեալ կաթողիկոսն էլ ճանաչում էր Երեմիային տեղակալ։ Ասում են կոնդակը անհրաժեշտ է. սակայն Մատթէոս կաթողիկոսից յետոյ տեղակալ էր Վեհապետեան Գէորգ արքեպիսկոպոսը, որը չունէր ոչ մի կոնդակ Մատթէոսից։ Այդ ես հաստատ գիտեմ, որպէս Գէորգ արքեպիսկոպոսի ամենամտերիմներից մին»։

ԶԷՄԻՐԷ

Եւրոպական լրագրաց Զէմիրէի նկատմամբ հրատարակած գովեստներուն վրայ, Չուհաճեան Տիգրան էֆ. բազմաթիւ առաջարկութիւններ ընդունէր էր Բարիզէն, Վիէննայէն եւ Ամերիկայէն իսկ։ Սոյն առաջարկներու մէջ Վիէննայինը յաջող ելքի մը յոյս տալուն համար, Տիգրան էֆ. որոշած է անձամբ երթալ ու վարել բանակցութիւնները, իւր թատերախաղին ներկայացման համար։

Կ՚իմանանք թէ հայ երաժշտապետը վաղը և կամ յառաջիկայ շաբաթ օր պիտի մեկնի Վիէննա երթալու համար։

Մարինեան ընտանիքը իւր խորին շնորհակալութիւնները կը յայտնէ ամեն անոնց՝ որոնք ֆրանսական հիւանդանոցի օգնական բժիշկ ՏՐ. Վ. Է. ՄԱՐԻՆԵԱՆԻ մահուան առթիւ իւրեանց ցաւակցութիւնը արտայայտեցին։

ՊԷՐՊԷՐԵԱՆ ՎԱՐԺԱՐԱՆ
ԴԻՇԵՐՕԹԻԿ ԵՒ ՑԵՐԵԿԵԱՅ
Կ. Պոլիս Ցիւսկիւտար

Վարժարանիս ԺԶ տարեշրջանը կ՚սկսի յառաջիկայ Սեպտեմբեր 2, երկուշաբթի օրն։

Աշակերտաց վերամուտը և նորոց ընդունելութիւնը կ՚սկսին նոյն օրէն, իսկ դասերն՝ սեպտեմբեր 9, երկուշաբթի։

Տնօրէնն պատրաստ է ընդունիլ վարժարանին մէջ այն ծնողքն կամ պաշտպանքն, որք կ՚ուզեն տեսակցիլ իւր հետ։

Հիմնադիր Տնօրէն
Ռ. Յ. ՊԷՐՊԷՐԵԱՆ

1891 օգոստոս 26 1—4

Երիտասարդ մը, քաջ հմուտ Թուրքերէն լեզուի և Տոմարակալութեան եւ ըստ բաւականին գաղղիերէն և անգլիերէն լեզուաց և վարժ մաքսային զանազան գործողութեանց, կը ծանուցանէ թէ այսպիսի պաշտօն մը ստանձնելու պատրաստ է, լիովին գոհացում տալու ապահովութեամբ։ Դիմել Արեւելքի խմբագրատունը։

ԱԶԴ

Գատը-գիւղի Արամեան վարժարանի աղջկանց նախակրթարանին համար փորձառու և հմուտ վարժուհի մը կ՚ուզուի. փափաքողք պարտին դիմել ամեն առաւօտ առ տեսչութիւնն ի վարժարան։

——

Գատը գիւղի Արամեան երկսեռ վարժարանի դասախօսութիւնք պիտի սկսին կանոնաւորապէս յառաջիկայ երկուշաբթի, սեպտ. 2։

Ուրբաթ և շաբաթ օրերն, օգոստ. 30-31, վարժարանն բաց պիտի լինի. կը խնդրուի ծնողքներէ որ յիշեալ աւուրց մէջ դիմելով ի վարժարան՝ ստանան իւրեանց զաւակաց համար մուտից տոմս։ Նոյն օրերուն մէջ պիտի կատարուին նաեւ նորէկ աշակերտաց արձանագրութիւնք եւ քննութիւնք։ 1—2

ՆԵՐՔԻՆ ԼՈՒՐԵՐ

ՊԱՇՏՕՆԱԲԱՇԽՈՒԹԻՒՆՔ ԱՍՏԻՃԱՆՔ ԵՒ ՊԱՏՈՒԱՆՇԱՆՔ

Սելանիկի կեդրոնական Նահիյ անուանեցաւ՝ Քեօթահիոյ Նահիյ Հայտար էֆէնտի, որուն պաշտօնավարութիւնը կսկսի ներկայ Սէֆէր ամսոյ 4էն։

Քեօթահիոյ Նահիյ անուանեցաւ՝ Սելանիկի կեդրոնական Նահիյ Աղիզ էֆէնտի, որուն պաշտօնավարութիւնը կսկսի ներկայ Սէֆէր ամսոյ 4էն։

——

Սթամպօլ Բայէզիտի աստիճան տրուեցաւ Շէյխ Ջաֆէր էֆէնտիի եղբօրը՝ Համզա էֆէնտիի։

——

Արուեստական չքադրամ տրուեցաւ Մուսուլցի ճարտարապետ Շաքիր աղային, ի վարձատրութիւն այն ճարտարութեան՝ որով վերաշինած է՝ Տիգրիս գետի ողողմամբ կործանեալ կամուրջն ի Մուսուլ։

——

Ի ԿԱՅՍ. ՊԱԼԱՏ

Եվգաֆի նախարար Վսեմ. Ղալիպ փաշա երէկ կայս. պալատ գնաց և ստացաւ Վեհ. Սուլթանի հրամանները։

—Վճռաբեկ ատենի պատժական ճիւղին նորընտիր նախագահ Վասըֆ էֆէնտի և վերաքննիչ ատենի նորընտիր առաջին նախագահ Շէվքէ պէյ երէկ կայս. պալատ երթալով, իրենց նոր պաշտօններուն համար շնորհակալութիւն յայտնեցին և սենեկապետաց միջոցաւ արժանացան կայս. մեծարանաց։

——

Ի Բ. ԴՈՒՌՆ

Եվգաֆի նախարար Ղալիպ փաշա, Քաղաքապետ Րըտվան փաշա, գաղթականաց վարչութեան Նախագահ Եուսուֆ Րիզա փաշա, Մաքսային վերատեսուչ Հասան Ֆեհմի փաշա, հանգստեան թոշակի սնտուկին վերատեսուչ Թեվֆիք փաշա, Եէմէնի նախկին կուսակալ Օսման Նուրի փաշա, Կրետէի նախկին կուսակալ Քոսթաքի փաշա, Հեռագրական և Թղթատարական վերատեսուչ Հասան Ալի էֆէնտի և Ոստիկանութեան նախարար Նազըմ պէյ երէկ Բ. Դուռն երթալով շնորհաւորական այցելութիւն տուին Մեծ-Եպարքոս Բարձր. Ճէվատ փաշային։

—Ասորւոց կաթողիկոսական փոխանորդն եւս երէկ շնորհաւորական այցելութիւն տուաւ Բարձր. Մեծ-Եպարքոսին, Բարձր. Շէյխ-Իւլ-Իսլամ էֆէնտիին և միւս նախարարաց։

—Ռուսական, գերմանական, իտալական, անգլիական ու ֆրանսական դեսպանք, աւստրիական դեսպանատան գործակատար Պառոն տը Գալ, պարսկական դեսպանը, միւս դեսպանք, Պուլկարիոյ արտաքին գործոց նախարար Պ. Կաչէոֆ, պուլկարական գործակատար Պ. Վուլքովիչ և Գարատաղի գործակատար Պ. Պաքիչ երէկ Բ. Դուռն երթալով շնորհաւորական այցելութիւն տուին Մեծ-Եպարքոս Բարձր. Ճէվատ փաշայի։

—Դեսպանք և գործակատարք յետոյ այցելութիւն տուին նաեւ Արտաքին գործոց Վսեմ. Նախարարին եւ Վսեմ Խորհրդականին։

—Հոլանտական դեսպանն երէկ Արտաքին գործոց նախարարութեան խորհրդական Վսեմ. Յարութիւն փաշայի յանձնեց հոլանտական կառավարութեան կողմէ Ն. Վսեմութեան նուիրեալ Լէօն Նեէրլանտէ պատուանշանի առաջին աստիճանը։

——

ԱՒՍՏՐԻՈՅ ԿԱՅՍՐՈՒՀԻՆ

Կ՚ըսուի թէ Աւստրիոյ Եղիզաբէթ Կայսրուհին ի մօտոյ մայրաքաղաքս պիտի գայ Միրամար շոգենաւով։ Կայսրուհւոյն հետ պիտի գան Վալէրի Արհիդքսուհին և Ֆրանսուա Սալվաթոր Արհիդուքսը։ Ն. Վեհափառութիւն մէկ քանի օր մայրաքաղաքս մնալէ յետոյ Գորֆու պիտի երթայ։

——

ՏԵՍԱԿՑՈՒԹԻՒՆ

Վսեմ. Աբրահամ փաշա երէկ [illegible] պաշտօնատունը գնաց և տեսակցեցաւ Նախարար Նազիֆ էֆէնտիի հետ։

——

ՊԱՇՏՕՆԱԿԱՆ ԼՈՒՐԵՐ

(Թագվիմի Վէքայիէն քաղուած)

Է. զօրաբանակի հրամանատարին կողմէ վերջերս Սպարապետութեան ուղղեալ երկու հեռագրերու համաձայն, Սանաաէն (Եէմէն) ի Մէֆհագ մէկ ու կէս ժամ հեռուն գտնուած Կազ անուն տեղը գնացող զինուորաց ջոկատ մը այդ կողմերու ապստամբները պարտութեան մատներ եւ այս վերջինք ի փախուստ աճապարեր են։ Հիւճճէէն եօթը ժամ հեռուն Ագար անուն լերան շրջակայքը գտնուած ապստամբք եւս բոլորովին ցիր ու ցան եղեր են։ Այս տեղեկութիւններէն յայտնի կըլլայ թէ Եէմէնի միջադէպը ի մօտոյ պիտի անհետի Աստուծով և շնորհիւ Վեհ. Սուլթանին։

— Յեգիպտոս հրատարակեալ Մուէյյէտ լրագիրը՝ Մարոքի վեհապետին որդւոյն այս տարի Հիճազ ուղեւորելը ծանուցանելուն առթիւ ինչ ինչ անտեղի հրատարակութիւններ ըրած էր։ Արդ, Թագվիմ Վեքայի միջնորդ կարգուած է պաշտօնապէս յայտարարելու թէ այդ զրոյցներ բոլորովին անհիմն են, զի թէ՛ Մարոքի վեհապետական ընտանիքն և թէ Մարոքի բոլոր ժողովուրդը անկեղծ զգացումներ կը տածեն Վեհ. Սուլթանին ու կայս. կառավարութեան նկատմամբ և թէ Ն. Վեհափառութեան համար միշտ բարեմաղթութիւններ կընեն։ Նոյնպէս իբրեւ անճիշդ կը հերքուի՝ Մարոքի վեհապետին որդւոյն Հիճազ ուղեւորելու լուրը։

—Ռուսական կառավարութիւնը Ս. Աննա պատուանշանի երկրորդ աստիճանը նուիրած է Դատական նախարարութեան պատժական գործոց տնօրէն Ճէլալ պէյի։

Հռոմայ Ս. Պապը՝ Պիոս Թ. պատուանշանի երրորդ աստիճանը նուիրած է Ադրիանուպոլսոյ կրթական տնօրէն Սուրուրի պէյի։

Կայս. Իրատէ մը արտօնած է այդ պատուանշանաց գործածութիւնը։

——

ՊԱՐՍԿԱԿԱՆ ԴԵՍՊԱՆԱՏՈՒՆ

Յառաջիկայ հինգշաբթի, Պարսից Շահին ծննդեան տարեդարձին առթիւ, պարսկական դեսպան Վսեմ. Իսատուլլահ խան պիտի ընդունի գաղթականութեան երեւելեաց և պաշտօնական անձանց շնորհաւորութիւնքը դեսպանատան մէջ, ուր իրիկունը հացկերոյթ մը պիտի տրուի։

——

ՄԻՐԶԱ ՄՈՀՍԻՆ ԽԱՆ

Պարսկական նախորդ դեսպան Միրզա Մոհսին խան, որ Քարլսպատի ջերմուկները կը գտնուէր, երէկ առաւօտ մայրաքաղաքս ժամանեց եւրոպական կառախումբով և ի Սթէնեա իւր ծովեզերեայ ապարանքը գնաց։

——

ՊԱՃԱՐԱԽՏ

Ռուսիոյ այլ և այլ կողմերուն մէջ պաճարախտ երեւան ելած ըլլալով, կայս. կառավարութիւնն հրահանգ ուղղած է Կարնոյ կուսակալութեան որ Ռուսիայէ բերուած անասունք չընդունուին, մինչեւ որ օսմանեան հիւպատոսներու կողմէ վաւերացեալ օրինական վկայական մը չներկայացուի։

—Սեբաստիոյ գիւղօրէից ոմանց մէջ ևս անասնոց հիւանդութիւն մը երեւան ելած ըլլալով, Դ. զօրաբանակին հեծելազօրաց անասնաբոյժներէն հարիւրապետ Ապտուլլահ էֆէնտի Սեբաստիոյ քննիչ-անասնաբոյժ կարգուած է։ Ձեռնհաս իշխանութիւնը հրամայած է որ այդ պաշտօնեայ, ըստ յատուկ հրահանգի, հարկ եղած միջոցները ձեռք առնու։

——

ՀԱՄԻՏԻՅԷ ՀԵԾԵԼԱԳՈՒՆԴՔ

Կարինէն կը գրեն առ Թարիֆ թէ Դ. զօրաբանակին հրամանատար Զէքի փաշա Ալաշկերտէն Գարաքիլիսէ երթալով, իւր նախագահութեամբ յանձնաժողով մը կազմեր է հեծելազօրաց ութ գունդերու կազմակերպութեանը համար։ Յանձնաժողովը կազմեր են Գարա Բաբաքլը Աշիրէթէն Սէրաճըլը Ալի աղա, Ջէյլանըլը Աշիրէթի ցեղապետ Սէլիմ փաշա և Շամբանըլը, Սեպիքի ու Հայտէրանըլը ցեղերու պետերը։ Զէքի փաշա, իրեն աջակից ունենալով Պայազիտի կառավարիչ Մէհմէտ Ալի փաշան, հեծելագունդերու կազմակերպութիւնն ամբողջացուցեր եւ իւրաքանչիւր զինուորի ձիուն վրայ դրոշմ մը դնել տուեր է։ Զէքի փաշայի այս առթիւ ցոյց տուած զինուորական բարձր կարողութիւնը ընդհանուր գոհունակութիւն պատճառելով, բարեմաղթութիւնք եղած են վասն կենաց Վեհ. Սուլթանին։ Այժմ միւս գունդերու կազմակերպութեան գործն առաջ կը տարուի։

Ալաշկերտէն Թարիֆի ուղղեալ նամակ մը եւս կըսէ թէ Զէքի փաշայի ցոյց տուած բարձր կարողութեանը պատճառաւ, ամեն կողմէ կը դիմեն նոր հեծելագունդերուն մէջ արձանագրուելու համար, թէ նորակազմ ութ գունդերու լուսանկարն առնուելով մայրաքաղաքս պիտի ղրկուի և թէ Կարնոյ Նահանգին ամեն կողմը կատարեալ անդորրութիւն և ապահովութիւն կը տիրէ։

——

ԿԱՄՈՒՐՋՆԵՐՈՒ ՈՒ ԽՃՈՒՂՆԵՐՈՒ ՇԻՆՈՒԹԻՒՆՔ

Կայս. Իրատէ մը արտօնած է որ Երկրագործական Դրամատան հասոյթի հարիւրին տասը յատկանայ շինութեան ծախուց այն կամուրջներու և խճուղեաց, որոց շինութիւնն անհրաժեշտ ու կարեւոր է։

—

ԱՌՈՂՋԱՊԱՀԱԿԱՆ ԼՈՒՐԵՐ

Հեռագրական տեղեկութեանց համաձայն, օգոստոս 24ին Հալէպի մէջ հնտախտէ չորս մահեր պատահեր են եւ օգոստոս 25ին՝ երեք. Այնթապի մէջ ևս օգոստ. 22ին՝ 7, 23ին՝ 8 և 24ին՝ 9. Հալէպի շրջակայից մէջ մէկ քանի մահեր պատահած են։

—Հիճազի առողջապահական գումիսէր Հաճի Արիֆ պէյ օգոստոս 23 թուականաւ հեռագրած է թէ տասն և հինգ օրէ ի վեր ի Մէքքէ հնտախտի ո և է դէպք չէ պատահած։

—Քլազոմէնի մաքրանոցին քննիչը օգոստոս 25 թուականաւ հեռագրած է թէ մաքրանոցին մէջ քարանթինա սպասող ուխտաւորաց առողջապահական վիճակը գոհացուցիչ է։

—Պէյրութի քարանթինայի քննիչն ևս օգոստոս 26 թուականաւ հեռագրած է թէ Պէյրութի մաքրանոցին մէջ քարանթինա սպասող ուխտաւորաց մէջ տարափոխիկ հիւանդութիւն չկայ, միայն երկու մահեր պատահած են սովորական հիւանդութիւններէ։

—Ֆիլիպէէն կը գրեն թէ շաբաթէ մը ի վեր կարմրախտ երեւան ելած է և սաստկապէս կը ճարակի. Տղաքներէ զատ մեծ մարդիկ ևս բռնուած են և օրական մի քանի մահեր կը պատահին։ Տեղական կառավարութիւնը հարկ եղած միջոցները ձեռք առնլով վարակեալ տուները հսկողութեան տակ է առեր։ Հիւանդներու թիւը տակաւ աւելցած ըլլալով, քաղաքին հիւանդանոցին կից առժամեայ շէնք մը կառուցուեր է։

—

ՄԱՐԿՈՍՈՖ-ԺՕՆՔԻԷՌԻ ԴԱՏԸ

Կը յիշուի Թէփէ-Պաշըի Թատրապետական պարտէզը գայթակղական դէպք մը պատահած էր բժշկի մը և խմբագրի մը միջեւ. Բժիշկն է տքթ. Մարկոսոֆ, իսկ խմբագիրը՝ Պ. տը Լաժօնքիէռ՝ մին ի խմբագրաց Մօնիթէօռ Օրիանթալ լրագրոյ։

Տքթ. Մարկոսոֆ դատ բացած լինելով, առաջին անգամ երկու կողմանք պիտի ներկայանան այսօր, միջօրէէն երկու ժամ ետքը, Բերայի պատժական ատենին առջեւ. Տքթ. Մարկոսոֆի փաստաբանն է Սիմօն էֆ. Թրնկըր, իսկ Պ. տը Լաժօնքիէռ իրեն փաստաբան ընտրած է Կարկուր էֆենտին. Դատավարութիւնը պիտի հրատարակենք վաղուան թուով։

—

ԱՒԱԶԿՈՒԹԻՒՆ

Նիրակի օրը, Բավլիքէօյի գիւղացի մ՚ գիւղէն ոչ շատ հեռաւն գտնուող երկաթուղւոյ կայարանը կը վազէր, իմացնելու թէ չորս աւազակներ յանկարծ երեւան ելած են ի Բավլիքէօյ և կը պատրաստուին աւարի տալ գիւղը. Կայարանին ոստիկան-զինուորներն անմիջապէս ճամբայ կ՚ելնին, և ժամէ մը 246րդ քիլոմեդր գծին վրայ կը հանդիպին աւազակաց. Կռուոյն մէջ, երկու հոգի կ՚սպանուին. Լիւլէ-Պուրկազ ուղղուած հեռագրով մը վրայ, երկաթուղւոյ կայարանի պահականոցէն 4 ոստիկան զինուորներ և սպայ մը անմիջապէս թիւ 52 կառախումբը կը նստին՝ օգնութեան հասնելու համար. Մինչեւ ժամանակ եօթն ոստիկան-զինուորներ և սպայ մը ղրկուած էին 246րդ քիլոմեդրին վրայ։

Հրամանատարութիւնը մինչեւ երիկուն տեւեց, և երկուշաբթի առաւօտ Կ. Պոլիս հասած ստոյգ լրոց նայելով, աւազակներն յաջողեր են լողալով գետն անցնիլ՝ հետերնին տանելով միանգամայն իրենց ընկերներէ մին, որ ծանրապէս վիրաւորուած էր։

Ադրիանուպոլսոյ կուսակալը հրամաններ տուեր է, ողջ կամ մեռած ձեռք ձգելու համար այս աւազակները։ (Մ-նիթէօռ)

—

ՀԱՆԳՍՏԵԱՆ ԹՈՇԱԿ

Կայս. Իրատէ մը հրամայած էր ամսաթոշակ յատկացնել ընտանեացն այն պաշտօնէից, որք, հանգստեան կոչուելու օրինական պայմանաժամը չաւարտած, հնտախտէ կամ այլ արտասովոր պարագաներու բերմամբ և կամ իրենց պաշտօնի կիրառման պահուն արկածներու հանդիպելով կը մեռնին. Բ. Դուռը նկատելով որ առողջապահական պաշտօնէից հանգստեան թոշակի յատուկ կանոնադրոյն մէջ այդ տեսակ տրամադրութիւն մը չկայ և կայս. Իրատէին նշանակած պատճառներն աւելի առողջապահական պաշտօնէից կը վերաբերին, հրամայած է առողջապահական վարչութեան, որ օրինաց յաւելուածական տրամադրութիւն մը պատրաստելով ղրկէ։

Կայս. հրամանաւ Պաղտատի արքունի կալուածոց յանձնաժողովոյ Նախագահութեան պաշտօնը յանձնուած է Զ. զօրաբանակին հրամանատար Րէճէպ փաշայի, իսկ Սուրիոյ ու Պէյրութի նահանգաց արքունի կալուածոց յանձնաժողովոյ Նախագահութիւնը՝ Ե. զօրաբանակին հրամանատար Օսման փաշայի։

—Սուաւ կ՚իմանայ թէ Սիրքէճիի մաքսային տնօրէնի օգնականն ինչ ինչ պատճառներով պաշտօնանկ եղած և անոր յաջորդած է մաքսային ժողովոյ դիւանին քարտուղարներէն ու Միլքիյէ վարժարանին շրջաւարտ Հիւսամէտտին պէյ։

—Մախսուսէի Սոտւէէ շոգենաւն Ջմիւռնիայէն անցնելով Պասրա ուղեւորեր է, ուր եօթը հարիւր յիսուն զինուորներ պիտի փոխադրէ։

—Նախընթաց գիշեր Անատոլու Գավաքի մէջ մսավաճառ Արնավուտ Ապտուլլահի գոմն իբրեւ հիւր գնացող մէկ քանի անձինք մսավաճառին դրամը բռնութեամբ առնէլ և զինքն ալ վիրաւորելէ յետոյ փախեր են. Ոստիկանութիւնը խուզարկութիւններ կը կատարէ այդ չարագործները ձերբակալելու համար։

—Վաղը Երէնքէօյի մօտ տեղ մը ձիարշաւ մը պիտի կատարուի մէկ քանի անձանց կողմէ, որք արդէն քանի մ՚օրէ ի վեր իրենց ձիերը մարզած են. Անցեալներն եւս Երէնքէօյի մօտ ձիարշաւ մը կատարուելով առաջին մրցանակը շահած էր Էրէնգիւղցի Մէհմէտ Բէհլիվան անուն մարդու մը ձին։

—Ադրիանուպոլսոյ մէջ, ուր սաստիկ ջերմութիւն կը տիրէր, վերջին օրերս սկսեր է թեթեւ անձրեւ մը տեղալ, որով օդը բաւական զովացեր է։

—Նախընթաց օր, ի Պէօյիւքտէրէ, կառք մը պառաւ կին մը տապալելով մարմնոյն վրայէն անցաւ. Կնոջ վիճակը շատ ծանր է. Կառապանը որ արկածէն ետքը ձիերը խարազանած էր խոյս տալու համար, ձերբակալուեցաւ։

—Մէկ քանի օր առաջ ի Լիւլէ Պուրկազ հրդեհ ծագելով տասն և ութ տուներ ու խանութներ հրոյ ճարակ եղեր են։

—Վերջերս ի Սկիւտար, գողերու գաղտնի ընկերութիւն մը երեւան ելնելով, ձերբակալուեր է. Ասոնց մէջէն Բաչաքէօյլի Տիմիթրի երէկի հարցաքննութեան մէջ խոստովանեցաւ թէ Ասատուր աղայի տան մէջ գողցուած նիւթերէն հրազէն մը թաղած էր ի Բաչաքէօյ հողի մը տակ. Տիմիթրի ոստիկանաց հսկողութեամբ Բաչաքէօյ տարուելով սոյն տեղը ցոյց տուեր է։

—

ԱՂՋԿԱՆՑ ՎԱՐԺԱՐԱՆ Ի ԽԱՍԳԻՒՂ ՕԳՏԱԿԱՐ ԱՌԻԹ ՄԸ ԾՆՈՂԱՑ ՀԱՄԱՐ

Օր. Ատրիէն Պոռն՝ վկայեալ ԺՆԵՎԻ ՀԱՄԱԼՍԱՐԱՆԷՆ, պատիւ ունի ծանուցանել Ցարգոյ ծնողաց թէ՝ այս անգամ ի Խասգիւղ Հալըճ-Օղլու Չըգալըն փողոց Հոգելոյս Տ. Ներսէս Պատրիարքի տան մէջ ԳԻՇԵՐՕԹԻԿ և ՑԵՐԵԿԱՅԻՆ վարժարան մը բացած է, ուր չափաւոր և գոհացուցիչ պայմաններով աշակերտուհիներ պիտի ընդունի և պիտի ուսուցանէ Հայերէն, Գաղղիերէն, Անգղիերէն, Գերմաներէն, Դաշնակ, Ասեղնագործութիւնք, Ձեւ եւն. Առողջապահիկ խնամք և կատարեալ հանգստութիւն։

Աւելի մանրամասն տեղեկութեանց համար դիմել իրեն ամէն օր բացի երկուշաբթի և հինգշաբթի օրերէ։

Վարժարանին Դասախօսութիւնք պիտի սկսին յառաջիկայ Սեպտ. ամսոյ 2|14 երկուշաբթի օրէն։

1891 Օգոստ. 24

Խասգիւղ Հալըճ-Օղլու

1—3

—

ՕՍՄ. ԿԱՅՍ. ՊԱՆՔԱ

Կը ծանուցուի 4 առ հարիւր օսմ. բրիօրիթէ պարտատոմսերէն ունեցողներուն որ սոյն պարտատոմսին 1891 սեպտեմբեր 1|13 ի թիւ 3 կտրոնը, ինչպէս նաեւ երկրորդ վիճակահանութենէն ելած պարտատոմսերը պիտի վճարուին ամսոյս 1|13էն սկսեալ։

Հետեւապէս պարտին՝ ներկայ պայմանաժամի կտրոններն, հանդերձ սովորական պորտըրըներով, ներկայել Օսմ. կայս. պանքայի Պոլսոյ ճիւղին, ի Թաւաքճըլար փողոց թիւ 15. օսմ. Հանրային պարտուց գրասենեակը երկուշաբթի, չորեքշաբթի և հինգշաբթի օրերը ժամն առաւօտեան 10էն (Ա.Է.) մինչեւ 2 յետ միջօրէի. իսկ երեքշաբթի եւ ուրբաթ օրերն ալ, միեւնոյն ժամերուն, ներկայել ջնջուած արժեթուղթերն և յետամնաց կտրոնները։

Ներկայացուած կտրոններուն և արժեթղթոց փոխարէն իրենց պիտի յանձնուի շրջաբերութեան թուականէն տասն օր ետք վճարելի մուրհակ մը։

Կ. Պոլիս 5 սեպտեմբեր 1891

—

Կը ծանուցուի 1890ի 4 առ 100 օսմանեան փոխառութեան պարտատոմսերն ունեցողներուն թէ 1891 սեպտեմբեր 1|13ի սոյն պարտատոմսերուն թ. 3 կտրոնը, ինչպէս նաև երրորդ վիճակահանութենէն ելած պարտատոմսերը պիտի վճարուին ամսոյս 1|13էն սկսեալ։

Հատեւապէս պարտին Օսմ. կայս. Պանքայի Պոլսոյ գրասենեակները ներկայացունել ամեն երկուշաբթի, չորեքշաբթի և հինգշաբթի օրերը, ժամն առաւօտեան տասնէն մինչեւ 2 յետ միջօրէի, ներկայ պայմանաժամու կտրոններն, իսկ երեքշաբթի և ուրբաթ օրերն ալ, նոյն ժամերուն ներկայել ջնջուած արժեթղթերն և յետամնաց կտրոնները։

Ներկայացուած կտրոններուն և արժեթղթոց փոխարէն իրենց պիտի յանձնուի շրջաբերութեան թուականէն տասն օր ետք վճարելի մուրհակ մը։

Կ. Պոլիս 5 սեպտ. 1891

ՀԵՌԱԳՐԱԼՈՒՐՔ

Ի. ՊՈԼՍՈՅ ԳՈՐԾԱԿԱԼՈՒԹԵՆԷՆ

ԱՅՍ ՕՐՈՒԱՆ

ՓԱՐԻԶ, 7 սեպտ.— Սերպիոյ Աղեքսանդր Թագաւորը կը գտնուի ի Պար-Սիւռ-Օպ, ուր ծպտեալ ներկայ կը գըտնուի մեծ ռազմափորձերուն։

—Ցուռնիէ գործակալութիւնը կ՚իմանայ թէ Քրէտի Ֆօնսիէ դրամատունն իւր ծանուցեալ պարտաթուղթերն ի հրապարակ պիտի հանէ հոկտեմբեր 5ին. Դրամատունն ամբողջովին պիտի վճարէ 1853 տարւոյ կալուածական պարտաթուղթերն որոյ վիճակահանութիւնն ամսոյս 22ին է, և ապա ի շրջաբերութեան պիտի հանէ 400 միլիոն Ֆրանքի քամինալ պարտաթուղթեր։

—(Ֆ.) Սակարանին մէջ զրոյց կը շրջի թէ Ֆրանսացի դրամատեարց խումբ մը բանակցութեանց մտեր է Ռուսիոյ ելմտական նախարարին հետ ռուսական արծնի փոխառութեան փոփոխման համար։

—

ՊԵՐԼԻՆ, 7.— Նորթ Տէօյչէ Ալկէմայնէ Ցայթունկ կը ծանուցանէ թէ, Հռոմի նախարարութեան խնդրանաց վրայ, կառավարութիւնն իր պաշտպանութեան ներքեւ առաւ Քիլիի մէջ բնակող իտալացիները։

—(Ֆ.) Մեր քաղաքական ակմբոց մէջ կ՚ենթադրուի թէ կարելի է որ Վիլհէլմ կայսրն ի մօտոյ Քոբէնհակ երթայ ներկայ գտնուելու համար Ջարեւիչին հարսնախօսութեան ընդ Մառի իշխանուհւոյն Ցունաստանի եւ հետեւապէս տեսակցի Ջարին և իր բոլոր գերդաստանին հետ։

—

ՓԵԹԵՐՍՊՈՒՐԿ, 7.—(Ֆ.) Քաղաքին հրապարակներէն միոյն վրայ, ի յիշատակ Ֆրանսական նաւատորմի այցին, յիշատակարան մը կանգնելու խօսք կայ, որ պիտի ներկայացունէ երկու կիներ, Ռուսիա և Ֆրանսա, իրարու ձեռք կարկառած։

—

ՎԻԷՆՆԱ, 7.—(Ֆ). Մեծ ռազմափորձերը վերջացան. — Վիլհէլմ կայսրը շատ գոհ մնաց զօրաց ընթացքէն և շնորհաւորեց մի քանի զօրավարներ. Կայսրը եւ Քափրիվի զօրավարը մեկնեցան դէպի Միւնիխ։

—

ՊԵԼԿՐԱՏ, 7.— Առեւտրական Նախարարն հրաժարեցաւ։

—

ԿԷՕԹՐԻՑ (Գերմանիա), 7. —Վիլհէլմ կայսրն և Սաքսի Թագաւորն և իշխանք Շվարձենպէէ ասա հասան. ընդունելութեան արհիդուքս Ալպերթի կողմէ, որ ի պատիւ նոցա 165 հոգւոյ մեծ նախաճաշ մը տուաւ. Ջերմագին բաժակաճառեր փոխանակուեցան. Վիլհէլմ կայսրն պատուանշան տուաւ բազմաթիւ զօրավարներու և սպաներու. Երկու զօրաբանակաց հրամատարք Գերմանիոյ կայսեր բնական մեծութեամբ պատկերն ընդունեցին. Արհեդուքս Ալպերթ սեւ արծուի մանեակն ստացաւ։

—

ԼԱՀԷՅ (Հոլանտա 7).—(Ֆ.) Ներկայ ամսոյս մէջ Երկրագործական ժողով մը պիտի գումարի աստ, ուր պետութեանց մեծ մասն իր ներկայացուցիչը պիտի ունենայ։

ԴՐԱՄԱԿԱՆ

ՂԱԼԱԹԻՈՅ ՊՈՐՍԱ

Ղալաթիա 27 Օգոստոս

ԸՆԹԱՑՔ ՓՈԽԱՆԱԿԱԳՐՈՑ

3 ամիս Լոնտրայի վրայ	108 3/4
3 » Բարիզի »	23 35

Օսմանեան Քօնսօլիտէ

Երէկ երեկոյ գոց. [Մնաց. . Սէրի]	20 03 1/4
Բերայի մէջ »	— —
Առաւօտուն բացուեցաւ	20 03
Կէս օրին »	20 03
Թահվիլաթը Օսմանիէ երէկ երեկոյ	77 07
» » ժամ 5ին	77 05

ԸՆԹԱՑՔ ԱՐԺԷԹՂԹՈՑ

Փոխառութիւն	Ա. Սէրի	42 1/4
»	Բ. »	22 3/4
»	Շ. »	20 03

ԲԱԺՆԵՏՈՄՍՔ

Սօսիէթէ Ժէնէրալ	Անգլ. Լր.	4 30
Քրէտի Ժէնէրալ	» »	8 16
Պանք տը Գօնս	» »	5 15
Սօս. Շանժ. է վալէօր	» »	4 25
Ռէժի	» »	14 35
Թրամուէյ	» »	580
Բուժելիի Երկաթուղի	Ֆր.	66 1/4
Բաժնեթուղթ Լավրիոմի...Գ. Կ.		130

ԸՆԹԱՑՔ ԴՐԱՄՈՑ

Օսմանեան ոսկի.......Ղրշ.	100
20 Ֆրանքնոց »	87 07
Անգլիական ոսկի »	110 03
Մարք [Գերմանական ոսկի] »	107
Իմբէրիալ »	89 30
Քրիմից »	51 10
Բուպլի Թղթադրամ »	8 75
Մեճ. արծաթ [տարբ.] »	107 36
Հինգնոց »	102
Մէթալիք »	99
Թաաֆիյէ »	17
Տոկոս Ղալաթիոյ Սակարանի. »	6

ԵՒՐՈՊԱԿԱՆ ՊՈՐՍԱ

Բարիզ, 7 Սեպտեմբեր ժամ 3 վայր. 25 երեկոյ

Ֆրանսական Ռանթ 3 %	96 17
» » 4 1/2 %	105 90
Օսմանեան քօնսօլիտէ Սէրի Դ.	18 67
Օսմանեան երկաթուղի	66 50
Ռէժիի բաժնեթուղթք	346 87
Պանք Օթօման	558 12
Սօսիէթէ ժէնէրալ	— —
Գրէտի Լիոնէ	820
Իտալական անթ 5 %	90 70
Հելլենական 5 % (1884)	412 50
Բրիօրիթէ Թիւրք (1890)	418 75
Եգիպտական միացեալ	488 75
Պանք տը Բարի	775
Օսմ. մաքս. արժեթուղթ	446 25
Ռիօ Թէնթօ	552
Մեռիտիոնօ	628
Օսմանիյէ (Օսմանեան քօնսօլիտէ)	358 75
Չէք Լոնտրայի վրայ	25 29 1/2

Լոնտոն 7 Սեպտ., ժամ 6 վայր — երեկոյ

Անգլ. քօնսօլիտէ		95 1/4
Օսմ. » Սէրի Դ.		18 31
» » »		42 1/4
» » » Բ		22 3/4
» » » Գ		18 31
Փոխառութիւն 1877		— —
Պանք Օթոման		12 1/8
Եգիպտական միացեալ [իւնիֆիյէ]		96 3/8
» առանձ (բրիվիլէժիէ) 1890...		91 1/8
Ռիօ Թէնթօ		21 1/2
Տօմանիալ փոխառ. Ռուչիլտ)		103
Հելլենական 5 %		81 1/2
Մօնօբոլ »		62 1/2
Ռուսական 1890		97
Ալպէնի երկաթուղի		21 1/2
Գասապայի երկաթուղի		16 1/2
Փոխանակութիւն Փարիզի վրայ		25 500

Վիէննա, 7 Սեպտ., ժամ — վայր. —

Օսմանեան երկաթուղի	31 70
» Ռէժիի բաժնեթուղթք	158 50
Փոխանակութիւն Լոնտոնի վրայ	117 65
» Փարիզի »	46 42

Պերլին, 7 Սեպտ., ժամ — վայր. —

Փոխանակութիւն Լոնտոնի վրայ	20 30
» Փարիզի »	80 10
Ռուսաց թղթադրամ	210 50
Օսմանեան երկաթուղի	64 10
Օսմանեան քօնսօլիտէ Սէրի Դ.	18
Օսմ. Ռէժի	171 50

ԳԱՒԱՌԱԿԱՆ ՍՈՒՐՀԱՆԴԱԿ

ԵԴԵՍԻԱ, 25 յուլիս

Նորեկ կառավարիչ Վսեմ. Րէուֆ պէյ ամսոյս 9ին այցելութիւն մը տուաւ մեր Գեր. Առաջնորդ հօր, որ զնորին Վսեմութիւնն ընդունեց վանքի բնակարանին մէջ. Տեսակցութիւնն էր յոյժ սիրալիր եւ տեւեց աւելի քան $1^1|_2$ ժամ։

—Ինչ ինչ շինութեանց համար ի գործ դրուած պեղումներու առթիւ, անցեալ շաբթու Ս. Սարգիս վանքի շրջափակին մէջ երեւան ելաւ ժամանակին խնամով պատրաստուած այր մը, որ քարափոր դամբարաններու մէջ կը պարունակէր ոսկերոտի և այլ դիապատկան առարկաներ, ճրագ ևլն։

Սոյն վաղեմի մենաստանին մէջն ու շուրջը ասկէ յառաջ ևս երեւան ելած կան նմանօրինակ բազմաթիւ գերեզմանական քարայրեր, որք ակներեւ կ՚ընեն տեղւոյն վրայ հնադարեայ գերեզմանատան մը գոյութիւնը։

Արդէն, ինչպէս ուրիշ առթիւ գրած ենք, սոյն վանքի մէջ կը գտնուէր Այր Եղիշայ-ոտոյ յորջորջեալ դամբարանն, ուր յետ ժամանակաց փոխադրեալ էր նաեւ մարմինն Աբբայ Եփրեմի Խուրւոյ. Շատ մը միակտուր քարէ շինուած գերեզմաններու հետ տարիներէ ի վեր գտնուած է նաեւ հսկայ գերեզման մը, որ վրայի յունարէն արձանագրութենէն կը հասկցուի լինել դամբարանն Դանիէլ անուն եպիսկոպոսի մը—հաւանականաբար Խառանու Դանիէլ անուն եպիսկոպոսին, որ կ՚ապրէր ի Զ. դարուն։

Այս դամբարան որ յունականէն զատ անվերծանելի լինելու չափ եղծեալ ուրիշ լեզուաւ — հաւանականապէս ասորերէն— յիշատակագիր մ՚ալ ունեցած կը թուի, այժմ իբրեւ աւազան կը գործածուի՝ դըրուած վանքի ջրհորին կից, որ վրայ եռայարկ գմբէթներով վայելչաձեւ ցանգակատուն մը շինուեցաւ վերջին տարիներս։

Վաղեմի հայ մենաստանի մը մէջ, յունարէն կամ ասորերէն տառերու նշմարքը, զարմանալի բան մը չէ հարկաւ, ի նկատ առնելով նոյն լեզուաց ի մեզ ունեցած հարկադրական կիրառութիւնը՝ այնպիսի ժամանակներ, յորս հայ դպրութիւնք դեռ չէր ծնած և կամ տակաւին կը գտնուէր իւր խանձարուրին մէջ։

—Գաւառիս Երեսփ. ժողովոյ անդամ Ուսումն. խորհրդոյ Ատենադպիր և Որբ և Այրեաց Դիւանի Քարտուղար—Գանձապետ Կարապետ էֆ. Լագլագեան ամսոյս 12ին ի Պիրէճիք—Եփրատ, ուր 1—2 ամսէ ի վեր գործով գնացած էր, իւր մանկանցուն կնքեց ի հասակի 39—40 ամաց. Հանգուցեալն որ անմխիթար կը թողու վշտահար ամուսինն 4 անչափահաս զաւակաց հետ, բարեմոյն բնաւորութեան տէր համակրելի անձ մ՚էր. Ի մասնաւորի ճաշակ ունէր գրականութեան և նկարչութեան վրայ։

—Անցեալ շաբթու Ք . . . ցի ազգային մը, որ առեւտրական գործով քաղաքս կը գտնուէր, աչքի ցաւի պատճառաւ աչքը կապած լինելով, գիշերայն սխալ գնացքի մը հետեւանօք Խէլիլ-Պէյ պանդոկի տանիքէն իյնալով անմիջապէս մեռաւ։

—Թէ չարագործք իրենց չահատակութեանց մէջ իսկ իրենց քմահաճոյքը կրնան ունենալ, աւասիկ ի հաստատութիւն այսմ ապացոյց մ՚ալ՝ եթէ երբէք այդ մասին տարակուսողներ կան։

Անցեալ շաբթու, մինչ տարելից հայ գործաւոր մը քաղաքէս ելնելով կերթար ի Սիւլէյման Փիւր, — աղբիւր Թադէոսի առաքելոյն—տեղւոյն պարտէզներէ միոյն աւազանը ծեփելու, ճամբուն վրայ՝ զառաջինն յարգական ձեւերով զայն կը դիմաւորեն երկու չարագործք, մին սեւամորթ, (որ տարուան գրեթէ 10ն ամիսը փախստեայ կեանք կանցնէ խուսափելու համար արդարութեան ձեռքէն որ տասմարին մէջ մեծ հաշուոց պատասխանատուութիւններ ունի և որ իրաւամբ միշտ հետամուտ է նմա)։

Սոյն վերջինը քանի մ՚երկվայրկեան յետոյ՝ իւր կեղծեալ քաղաքավարութենէն հրաժարելով, կ՚առաջարկէ գործաւորին ետ դառնալ և զինք չալակած քաղաք տանիլ. Գործաւորը կ՚առարկէ թէ ինք ծեր վիճակին մէջ անկարող կը զգայ չալկելու զինքն՝ մարմնեղ երիտասարդ մը. բայց սոյն վերջնոյն զէնն ի ձեռին ի գործ դրած լուրջ սպառնալեաց վրայ, խեղճ գործաւորը կը համակերպի և կռնակը բեռնաւորած՝ իւր դողդոջուն քայլերն կը սկսի դէպի քաղաք ուղղել, այդ միջոցին մեր «պատուարժան» ուղեւորն անգործ չկենալով իւր ֆէսի չարունակ կը խօցէր ծօծրակէն խթանով և բոնցի հարուածներով. Քիչ մը վերջ գործաւորին սրունքներն ի սպառ կը տկարանան և կը նքթի ճամբուն վրայ. այս միջոցիս՝ «պատուարժան» ուղեւորն ալ իւր հրամանը ի գործ դրուելէն գոհ մնալով, կը շատանայ նոյն չափով, և իբրեւ վերջին յարգանք՝ գործաւորին ծոցէն գտած $16^1|_2$ ղրուշ դրամ առնելով, որ նախընթաց 3 աւուրց օրչէքն էր անոր՝ Նոյն առաւօտ ստացած՝ խղճի հանդարտութեամբ կը հեռանայ։

—Ի Հալէպ ծագած հիւանդութեանց առթիւ յիսկէնտէրուն և յափունս Եփրատայ հաստատեալ քարանթինայի պատճառաւ, Ներածելի ապրանաց գինք գամ քան զգամ կը բարձրանան. զոր օրինակ, կուկասեան քարիւղի սնտուկը որ մօտերս 65 ղրշ. ի բարձրացած էր, 70 ղրշ. ի պիտի փնտռուի քանի մ՚օրէն, եթէ անփոփոխ շարունակէ իրաց արդի վիճակը. Ֆրանսական պղինձ, որ Քօնթուառ տ՚Էսքօնթի արկածէն ի վեր արդէն զգալապէս սուղցած՝ բաղդատմամբ իւր սովորական գնոյն՝ օխան 17 ղրշ. ի կը ծախուէր՝ ստիպանօք կը փնտռուի և հակամէտ է միշտ վրայ դընելու. Հասարակ այն եւս, զոր քաղաքըս դուրսերէն կ՚ընդունի՝ 40 % վրայ դրաւ։

—Եփրատայ ծորին պաշտպանութեան համար հաստատեալ քարանթինայի պաշտօնեայք կը գործեն արդար խստութեամբ. գաղտագողի անցքերէ խուսափող ուղեւորք գտնուելով կը վրկուին քարանթինա սպասելու, որ տեւողութիւնն՝ ի սկզբան 5. յետոյ 10 օր էր և այժմ 15. Փախրատէից անցքն արգիլելու նպատակաւ Եփրատայ այլ եւ այլ կէտերուն վրայ բանող նաւակներն բռնելով բերուած Պիրէճիքի առջեւ կեդրոնացած են, ուր աչալուրջ հսկողութիւն ի գործ կը դնէ քարանթինայի պաշտօնէութիւնն։

—Համեմատութեամբ ուրիշ տարիներու, ներկայ ամառն տաքերն աւելի նուազ են եւ հաճելական օդերն անպակաս. Ամէն կարգի պտուղք աժան են յոյժ ի բաց առեալ խաղող, որ տակաւին բաւական սուղ կը ծախուի, անշուշտ իբրեւ հետեւանք այն նշանակելի չարեաց՝ զոր ճճիք յանցելումն պատճառեցին գաւառիս որթատնկոց։ Գ. Կ. Ո.

—

ՁԵՌԱԳՈՐԾ

ԱՂՋԿԱՆՑ ՎԱՐԺԱՐԱՆՆԵՐՈՒ ՄԷՋ

Անցեալ օր բարեբախտութիւն ունենալով այցելել Մէշտուտճեան երկսեռ վարժարանի ձեռագործաց սրահն, պատիւ ունիմ ներկայիս ուղղել Ձեզ տպաւորութիւնս համառօտ կերպիւ։

Ընդարձակ սրահի մը շուրջն, ամփիթատրոնի ձեւով զետեղուած աստիճաններու վրայ, դրուած էին ձոխ շրջանակներով սիրուն եւ ճաշակաւոր ձեռագործներ, որք արդարեւ ախնախտիղ տեսարան մը կը պարզէին այցելուաց աչաց առջեւ. Պատերը ծածկուած էին մեծագին եւ դժուարակերտ գորգերով, որք ցոյց կուտային յամառ եւ տեւական աշխատութիւն մը, ինչպէս նաեւ նրբին ճաշակ մը։

Ձեռագործաց այդ ձոխ փունջը կը բաղկանար 300է աւելի ազգի ազգի կտորներէ. Աչքզգրաւ էին մանաւանդ խօզայէ շինուած ուսկեթել Նուպէէներ եւ բարձիկներ, որք թաչուններ եւ ծաղիկներ կը ներկայացնէին յոյժ բնական կերպիւ ՅՆ-ՐԷէէ շինուած պատկերներ, սփռոցներ, համակատակեր, կողովներ, արլիքասիոն, անեվամեծ և վերջապէս ամենայն ինչ ներկայ էր, այնպէս որ այցելուն կը շուարէր մի առ մի թուել զայնս եւ կարախանայր խորհելով թէ ազգին դեռատի աղջիկունք են նոցա կերտիչներն։

Եւ սակայն անտես չէին առնուած նաեւ ասեղնագործութիւններն և սոցա բաժնին մէջ կը տեսնուէին ճարտար պըտէներով զարդարուած շապիկներ եւ թաշկինակներ։

Փոյթ տարուած էր ոչ միայն ախորժելի եւ գեղեցիկ ձեռագործաց՝ այլ նաեւ անհրաժեշտից եւ պիտանեաց։

Առաջին անգամը չէ որ Մէշտուտճեան վարժարանն այսպիսի ուրախարիթ արդիւնքներ կ՚արտադրէ. Ես իբր ընտանեաց մայր՝ հրապարակաւ խորին շնորհակալիքս կը յայտնեմ յիշեալ վարժարանի Տնօրէնութեան անսնելով որ թէ մեր ողջոյն եւ թէ աղջկանց կը նուիրէ հիմնական կրթութիւն մը. Եւ որովհետեւ խօսք աղջկանց մասին է խօսքս, փութամ աւելցնել նաեւ թէ քննութեանց ատեն, աւելի ունեցայ հրճուիլ տեսնելով սանուհեաց յառաջդիմութիւնն նաեւ ձեւագրութեան և դաշնակի մէջ։

Տիկ. Բ. Մ. ԹԱՓԻՒՐԵԱՆ

Եէնի Գաբու 1891 օգոստ. 18

ԱԶԴ

Ս. ԴԱՒԹԵԱՆԻ հետեւեալ գործերը կը վաճառին ի ՄԱՐԳԱՐԵԱՆ ԳՐԱՏՈՒՆ, Չէմպէրլի Թաշ։

Վարժութիւն Մանկանց մասն Ա. 3 ղրուշ
Վարժութիւն Մանկանց » Բ. 4 »
Փունջ 2 »

Մեծաքանակ գնողաց կը տրուի % 15 զեղչ։

Զգուշանալ կեղծերէն։

Հարազատ օրինակք կը կրեն հեղինակին կնիքը։ 2—3

ԱԶԴ

ԲՐԻՏԱՆԻՈՅ ՇՈԳԵՆԱՒԻՑ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

CUNARD

Trinidad շոգենաւը, Նաւապետ Ուայգմէն, աստ [illegible]

ՀԱՅԿԱԶԵԱՆ ՎԱՐԺԱՐԱՆ

Բոլէլը-Մէյտան Թաղ

Վաւերացեալ Հասարակաց Կրթութեան «Մէարիֆ» պաշտօնատունէն

Հաստատեալ ի 1885

Վարժարանիս Է. տարեշրջանն կ՚սկսի օգոստոս 12 երկուշաբթի օրէ ի վեր. [illegible]

Ցերեկոյ և գիշերօթիկ աշակերտք կ՚ընդունուին.

Կատարեալ խնամք, մասնաւոր հոգատութիւն, կրթական յառաջդիմութիւն.

Բարձրագոյն ուսումն եւ հաստատուն կրթութիւն վասն իր ուսանողաց.

Դիւսաւոր ուսանելիք են. — Կրօնք, Բարոյագ. Հայ. Թուրք. Ֆրանս. Անգղ. Թուաբ. Աշխարհագր. Պատմ. Ալճէպր. Տոմարակալ. Գծագր. Ձեռագործ. Դաշնակ և այլն. [illegible]

Աւաելի մանրամասն տեղեկութեանց համար դիմել առ Տնօրէն անձամբ կամ նամակաւ. — [illegible] Մէյտան թաղ Գուռան փողոց թիւ 17.

Հիմնադիր—Տնօրէն
Մ. ԱՂՃԱՃԵԱՆ

3—3

Մէկ քանի տարիներէ ի վեր ջղային հիւանդութեան մը ենթարկուած էի, զոր զարմանելու համար զիեցեր առաջնակարգ բժիշկներու, սակայն օգուտ չինելով տեսնել, վերջապէս [illegible] բժիշկ Տքթ. Ներոն Ռիզզիի զարմանանց [illegible]

Տքթ. Ներոն Ռիզզի հասցէն հարցնել ի Բերա Փոնքարալթ [illegible] «Լոնտոն» դեղարանը։

ՔԱՕԼՕ ՔԱԼԻՍԱՌԻ (Ն[illegible])

1—4

Ի Լ Ա Ն

ԲՈՍԹԱ ՎԷ ԹԷԼԻԿՐԱՖ ՆԷԶԱՐԷԹԻՆՏԷՆ

[illegible]

19 աղուսթօս 307

ՊԱԶԱՐ ՍԷՐԱՄԲԷՐԻ

Ի Լ Ա Ն

[illegible]

26 աղուսթօս 91 Նօ. 65 1—3

[illegible]

25 աղուսթօս 91 Նօ. 62 2—3

[illegible]

25 աղուսթօս 91 Նօ. 63 2—3

[illegible]

25 աղուսթօս 91 Նօ. 64 2—3

ՀՐԴԵՀԻ ԵՒ ԿԵՆԱՑ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

ՆՈՐԹՀ ԲՐԻԹԻՇ ԷՆՏ ՄԷՐՔԸՆԹԱՅԼ

ԴՐԱՄԱԳԼՈՒԽ Անգլ. Ոսկի 3,000,000. ՊԱՀԵՍՏԻ ԴՐԱՄ 10,439,944
ՀԱՍՈՅԹ 1890 ՏԱՐՒՈՅ 2,488,197

15 ՆՈՐԹՀԸՐՆ ԷՇՈՒՐԸՆՍ

ԴՐԱՄԱԳԼՈՒԽ Անգլ. Ոսկի 3,000,000. ՊԱՀԵՍՏԻ ԴՐԱՄ 3,975,500
ՀԱՍՈՅԹ 1890 ՏԱՐՒՈՅ 1,048,800

Ընկերութիւնքս Պոլսոյ մէջ ունեցած Միացեալ Գործակալութեան միջոցաւ հրդեհի դէմ ամէն կարգի վտանգաւոր ապահովագրութիւններ ի գործ կը դնեն չափաւոր գնով, և իրենց ցոյց տուած բաժական երաշխաւորութեամբ մեծ գումարներ ապահովագրելու կրնան վստահաբար զիրենք ներկայացնել. նաև իբր ապացոյց իրենց հաստատութեան, միայն հրդեհի ծախուցն համար մինչեւ ցարդ տուած վնասներն 20,000,000 Անգլիական Ոսկին կ'անցնի։

ԾՈՎԱՅԻՆ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

ԴՐԱՄԱԳԼՈՒԽ Անգլ. Ոսկի 500,000 ՄԱՐԻԹԱՅՄ ՊԱՀԵՍՏԻ ԴՐԱՄ Անգլ. Ոսկի 110,000

Ընկերութիւնս կ'ապահովագրէ շոգենաւուց և առագաստանաւուց մէջի ապրանքներն և դրամածրարներն խիստ օգտակար պայմանաւ։ Գնոց և այլոց վրայ տեղեկութիւն առնուլ ուզողք կը հրաւիրուին դիմել Ղալաթիա Մէհմէտ Ալի փաշա խան գետնայարկ Թիւ 22 և 22 հը սենեակներն, առ ԳԱՌՆԻԿ Ց. ՍԵՐՈԲԵԱՆ Գործակալ Կ. Պոլսոյ վերոյիշեալ երեք Ընկերութեանց

ՇՈԳԵՆԱՒԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ ՀԱՅՆԱԿԱՆ ԵՒ ՄԱՐՈՒԲԵԱՆ Ն. ԲԱՔԷԼ ԵՒ ԸՆԿ.

Մարսիլիայէ և Պոնտոսի միջեւ կանոնաւոր բանող

Սամսոն, Տրապիզոն և Պաթում երթալիք յառաջիկայ շոգենաւն է Անտոնէ որ սեպտ. 2ին Մարսիլիայէն և սեպտ. 8ին Կ. Պոլսէն պիտի մեկնի։

Մարսիլիա երթալիք յառաջիկայ շոգենաւն է Աւրօնիա որ պիտի մեկնի սեպտ. 8ին։

Բարիզ-Լիոն-Մարսիլիոյ երկաթուղեաց ուղեւորութիւնն ի միասին առնլով,

Ա. կարգ 250 Փրանք
Բ. » 178 »

Բողոքնի և այլ տեղեկութեանց

Նաւողչէի, ուղեւորութեան և այլ տեղեկութեանց համար

Դիմել առ գործակատարն ԹԻՄՈԹԷ ՐԸԳՈՒԼ

5 Մումհանէ Սիթէ Փրանսէզ

COMP RUSSE

DE NAVIGATION A VAPEUR ET DE COMMERCE

ՌՈՒՍԱԿԱՆ ՇՈԳԵՆԱՒԱՑԻՆ ԵՒ ԱՌԵՒՏՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

Շաբթուան երթեւեկութիւնք

Բշ. 25/7 Օտեսայի սուրհանդակ, ժամ 2ին յետ միջօրէի։
Գշ. 27/8 Աղեքսանդրիոյ ուղղակի սուրհանդակ, ժամ 5ին յետ միջօրէի. Պիրէանի ճամբով
Դշ. 28/9 Սեվաստոբոլի սուրհանդակ, առաւօտեան ժամ 11ին։
Դշ. 18/9 Սուրհանդակ դէպի Փոքր Ասիոյ նաւահանգիստները մինչեւ պաթում, առաւօտեան ժամը 11ին։
Եշ. 29/10 Օտեսայի սուրհանդակ, ժամ 2ին յետ միջօրէի։

Ազդ. — Օգոստոս 27/8, երեքշաբթի օրը Կ. Պոլսէն դէպի Սուրիոյ նաւահանգիստները մեկնող ուղեւորք Զմիւռնիոյ մէջ պիտի հանդիպին Թրիբոլի, պէյրութ, Եաֆա, և Բոր-Սայիտ գացող շոգենաւուն։ 10

ՌՈՒՍԱԶԻՆ ԿԱՐԳԻ ՇՈԳԵՆԱՒՔ

Նիւքասլ, Անվերս, Կ. Պոլսոյ և Օտեսայի միջեւ

ԹՈՄԱՍ ՈՒԻԼՍԸՆ ՈՐԴԻՔ և ԸՆԿ

Անուանք	Թոնոյ	Անուանք	Թոնոյ	Անուանք	Թոնոյ
Ալբանօ	2000	Ֆլամինկօ	1600	Բայէրմօ	3200
Անճէլօ	3000	Կալիքօ	5500	Ռանոէր	1700
Աբօլլօ	5500	Կիդանօ	2200	Բլալիօ	1500
Արկօ	2300	Կօզօ	1800	Բօլօ	1000
Արիօսդօ	3000	Կրօտնօ	2200	Քուիրօ	2800
Պաււանօ	3000	Հիրօ	2000	Րիալթօ	4400
Պօրօտինօ	2200	Հիտալկօ	3000	Րինալտօ	3200
Պրավօ	2000	Հինտու	7000	Րօլլօ	3000
Պրֆֆալօ	8800	Հումպէր	1200	Րօմէօ	3500
Գէյրօ	2600	Ժյակօ	5000	Րօզարիօ	3500
Գալիբսօ	2500	Ճիւնօ	2300	Սալերնօ	4000
Գամէօ	2100	Քէլսօ	2000	Սանդիակօ	8200
Գադօ	2000	Քօլբինօ	4200	Սաբֆօ	2000
Գօմօ	2700	Քօմօ	2200	Սիլվիօ	2000
Չիքակօ	5000	Լէօ	2000	Սօրէնդօ	4300
Գլիօ	2500	Լէօնէթօ	4500	Թ. Ուիլսըն	3000
Գօլօրատօ	5400	Լիվօրնօ	3000	Թուրսօ	1200
Տիդօ	2500	Մալմօ	1500	Թօլիտօ	2800
Տօմինօ	2500	Մարէնկօ	4300	Թօրբիտօ	900
Տուրօ	4800	Մարդէլլօ	6500	Ուրպինօ	5000
Տրաքօ	2100	Միլօ	2000	Վօլթուրնօ	5000
Էպյնամօ	2600	Մուրինօ	3100	Եէմօ	3600
Էլտօրատօ	3000	Նէլօ	2000	Զէպրա	1000
Էքզէթրօ	3200	Օրլանտօ	3000	Տիֆայնէրս	200
Ֆրանթօ	2600	Օթէլլօ	5000	Հռմկօ	200
Ֆալքօն	800	Ժրրանօ	4500	Զէրը	140
Ֆիտօ	700	Օդգօ	2000	Մօսքիթօ	120
Իճիբըլըն Մռնարք					8000
Բիրմիքն Մոնարք					8000
Լըտիըն Մոնարք					8100

Օրէլլօ շոգենաւը, նաւապետ Մընտի, ընդհանուր վաճառքով Հուլէն մեկնած է անցեալ ամսոյ 31 ին, և ամսոյս 15 ին աստ կը սպասուի։

Ռուղեւորներու համար ամէն դիւրութիւն կ'ընծայուի

Դիմել առ Ֆ. ՀԻԼՏ ԵՒ ՈՒԻՑՕ Գործակալք

7 Թիւ 17-18, Քիւչիւք Միլէթ խան, Ղալաթիա

ՄՈՍ ՇՈԳԵՆԱՒԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԵԱՆ

Լիվէրբուլ և Միջերկրականի միջեւ բանող շոգենաւք

Անուանք	Թոնոյ	Անուանք	Թոնոյ
Քաոնքուււ	4200	Աֆրիքօ	3000
Ֆէրու	4000	Օսայրիս	3000
Օսմանլի	4000	Նէֆթիս	3000
Մէսսադիա	3250	Բէրա	3000
Թիպս	3250	Լօդիւս	800
Մաէօտալա	3250	Օլինտա	800
Մարիօթիս	3250	Սէւիլ	700

Դիմել առ Ժ. Վ. ՎԻԹՕԼ և ԸՆԿ. Ուիթոլ խան

ՃԷՑՄՍ ՄՈՍ և ԸՆԿ.

14 31, Ճէյմս Սդրիդ Լիվըրբուլ

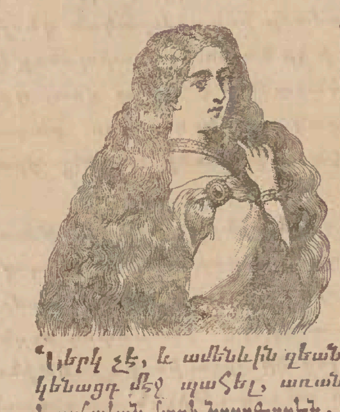

ՄԻՍԸՍ Ս. Ա. ԱԼԼԷՆԻՆ ԱՇԽԱՐՀԱՀՌՉԱԿ ՄԱԶ. ՆՈՐՈԳԻՉԸ

(MRS. S. A. ALLEN'S WORLD'S HAIR RESTORER.)

Ճերմկած ընկած մազերուն գոյն, փթթիմ ու գեղ կուտայ։ Կը նորոգէ անոր կեանքը, ոյժը և աճումը։ Գլխու թեփը շուտ մը անհետացած կ'ընէ։ Իր անուշ հոտը առատ է ու հեշտալի։

"Մէկ շիշը կը բաւէ։" Այդ փորձը ունեցողն ամենքը որոնցմէ փրփրացունած մազերը իրենց բնական գոյնին դարձան, և ճաղատ տեղերը մազով ծածկուեցան։ Ներկ չէ, և ամենևին վնաս մը չունի։ Թէ որ կ'ուզես թարմ մազ ունենալ և բոլոր կենացդ մէջ պահել, առանց ուշանալու շիշ մը առէք ՄԻՍԸՍ Ս. Ա. ԱԼԼԷՆԻ Համաշխարհային Մազի Նորոգիչէն. (MRS. S. A. ALLEN'S WORLD'S HAIR RESTORER.)

Գլխաւոր մթերանոցը Լոնտոն է (114 and 116, Southampton Row). Նոյնպէս Բարիզ ու Նիւ Եորք։ Կը վաճառուի ամէն սափրիչներու, անուշ խղագործներու և անգղիացի դեղագործներու քով։

Մեծաքանակ վաճառում Պոլիս Բ. և Հ. Քիւչիւքեան Եղբարց դեղարանը Եէնի ճամի փողոց Թ. 18 և ի Ղալաթիա Եիւքսէք քալտըրըմ Եսմոն Քարուանայի քով։

Փոքրաքանակ վաճառում ի Պոլիս Բ. և Հ. Քիւչիւքեան Եղբարց դեղարանը՝ կամուրջի դիմաց Թիւ 17, և ի Բերա Մեծ փողոց Թիւ 433, Իզլիտօրի անուշահոտութեանց վաճառատունը։ 2218

ԲԱԹՐԻՕԹԻՔ

ԿԵՆԱՑ ԵՒ ՀՐԴԵՀԻ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿ.

PATRIOTIC Life and fire assurance Company

Հիմնեալ ի 1824

Դրամագլուխ	Անգլ. Ոսկի	1,500,000
Վճարեալ դրամագլուխ	» »	121,984
Պահեստի դրամ	» »	250,000

Սոյն ընկերութիւնը դիւրամատչելի պայմաններով ամէն չէնք, կարասիք և ապրանք հրդեհի վնասուց դէմ կ'ապահովագրէ։

Տնօրէն ընդհանուր Թուրքիոյ ԱԼՊԷՐԹ ՀՕՖՄԱՆ

Ապահովագրութեանց և այլ տեղեկութեանց համար դիմել առ Կ. Պոլսոյ մասնաճիւղի տեսուչ ՄԻՀՐԱՆ Յ. ՍԱՐԸԵԱՆ Գործակալ Ապահովագրական Ընկերութեանց

Սթամպօլ, Պաղչէ-Գաբու Թիւ 27, մաքսատան դիմաց։ 19

ՀԱԶԻ, ՇՆՉԱՐԳԵԼՈՒԹԵԱՆ, ՊՐՈՆՇԻԴԻ, ՀԱՐԲՈՒԽԻ, ՑՐՏԱՌՈՒԹԵԱՆ ԵՒ ՁԱՅՆԻ ԿԵՐԿԵՐՄԱՆ ՀԱՄԱՐ

Ձերդ ՄԱՌԻԱ ՌՕԶ ՄԻՔԸԼՍԸՆ

Կը վաճառուի ամէն դեղատանց և արտօնեալ դեղերու վաճառականաց քով, շիշը 1 շիլին ½ բէնսի, 2 շիլին 3 բէնսի և 11 շիլինի։ — Պատրաստեալ ձեռամբ ԹՕՄԱՍ ՓՕՈՒԷԼԻ, 4, Ալպիոն Բալէյս, Պլաքֆրիէրս օրտ, Լոնտոն։

Մեծաքանակ և փոքրաքանակ կը վաճառուի Թուրքիոյ և Պուլկարիոյ ներկայացուցչին քով. 2214 Մ. ԷՏՄՈՒՆՏ ԳԱՐՈՒԱՆԱ

Անգլիական ընդհանուր մթերանոց, Վալտէտա, պահակատեղին քով, կայարան Թրամուէյին, 95 և 97

ԱՌՈՂՋՈՒԹԻՒՆ—ՈՅԺ—ԿՈՐՈՎ

ՖՈՍՖՈՏԻՆ ՏՈՔԹՈՐ ԼԱԼՈՐԻ — Վերջին քսան և հինգ տարուան մէջ ապացուցուած է թէ այս դեղը ՖՈՍՖՈՐԱԿԱՆ ՄԻԱԿ ԴԱՐՄԱՆՆ է որ մինչեւ ցարդ գտնուած է, կատարելապէս բուժելու համար ուղեղի հիւանդութիւններն, անդամալուծութիւն, քնատութիւն, գլխացաւք, ամնական կարողութեան վաղաժամ կորուստ, և ամնական ույժերու կորուստէն յառաջ եկած ամէն գործարանական խանգարում։

ՏՈՔԹՈՐ ԼԱԼՈՐԻ ՖՈՍՖՈՏԻՆԸ ջղային հիւթ և ուղեղային գոյացութիւն կ'առնէ, արեան մէջ մուծանելով կենսական ելեկտրական տարրը, ֆոսֆորն, որ ուղեղին կեդրոնական ճշմարիտ գոյացութիւնն է։

Ցտուցանէք առոր նմանութիւններէն։ Տոքթոր Լալորի ճշմարիտ Ֆոսֆոտինը պարունակեալ է ամէն շիշերուն մէջ որոց բրիտանական կառավարութեան դրոշմը կը կրեն ու բառերով Dr. Lalors' Phosphodyne, London, England դրոշմ փորագրուած։

Մեծաքանակ և փոքրաքանակ կը վաճառուի Թուրքիոյ և Պուլկարիոյ ներկայացուցչին քով, 2214 Մ. ԷՏՄՈՒՆՏ ԳԱՐՈՒԱՆԱ

Անգլիական ընդհանուր մթերանոց Վալտէտա պահակատեղին քով, կայարան Թրամուէյին, 95 և 97

THE BRITISH AND FOREIGN

ԾՈՎԱՅԻՆ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿ

Դրամագլուխ	անգլ. ոսկի	1,340,000
Պահեստի դրամ	» »	600,000

Այս ընկերութիւն, որ 25 տարիէ ի վեր այնքան հանրածանօթ եղած է մայրաքաղաքիս մէջ, Universal ընկերութեան հետ ձուլուեցաւ. Այժմ աշխարհիս ամէն ծովային ապահովագրական ընկերութեանց մէջ ամենէն զօրաւորն է և իւր դիրքով հաւատարմութեան կ'ընծայէ ուրիշ ամէն ընկերութենէ աւելի ապահովութիւն։

Մասնաւորապէս նպաստաւոր պայմաններով կ'ապահովագրէ ապրանքներ, դրամածրարներ, յանձնարարեալ ծրարներ, ևն., շոգենաւեր, առագաստանաւեր, թէթևառորդ և երկաթուղիոյ միջոցաւ, խիստ չափաւոր գիներով։

Աւելի տեղեկութիւն առնուլ փափաքողք դիմեն Պոլիս, Քիւչիւք Աչըր Էֆէնտի խան։ Գործակալ, ԷՏՎԱՐՏ ՊԱՐՑԻԼՏԻ

32

MERVEILLEUSE DÉCOUVERTE!

Plus d'ASTHME, Plus de SUFFOCATIONS

Les Papiers, les Poudres, les Cigarettes, à base de narcotiques, calment momentanément vos souffrances épouvantables, mais vous tuent sûrement.

ASTHMATIQUES!

Le SEUL CURATIF de l'ASTHME, Le SEUL REMÈDE INOFFENSIF qui GUÉRIT, c'est la

LIQUEUR DE L'ÉTOILE

du Chimiste Lastes, perfectionnée et préparée par Marie LECHAUX, Phn-Ch^ne, 164, r. Ste-Catherine, BORDEAUX

Une intéressante Notice, contenant tous les renseignements sur la médication et de nombreuses attestations de son efficacité, est envoyée gratis et franco à tous ceux qui la demandent.

DÉTAIL: Dans toutes les bonnes Pharmacies.

ՇԻՐՔԷԹԻ ԽԱՅՐԻՅԷԻ

ՇՈԳԵՆԱՒՈՒՑ ԵՐԹԵՒԵԿՈՒԹԵԱՆ ՑՈՒՑԱԿ

1891 Օգոստոս 10 Շաբաթ օրէն սկսեալ մինչև Սեպտեմբեր 9

ԻՍԿԻՒՏԱՐԷՐԹԻԿԱՅԻ ՇՈԳԵՆԱՒԵՐ

ՀԱՅԴԱՐ ՓԱՇԱՅԻ ԻՍԿԻՒՏԱՐԷՆ ՇՈԳԵՆԱՒԵՐ

ՔԱՏԸՔԻՒՅԷ ԷԼԻՐ ՄՕՏԱՅԻ ՇՈԳԵՆԱՒԵՐ